

ORIËNTATIENOTA VOOR DE PLANNING VAN BASIS EN SECUNDAIRE SCHOLEN

NOVEMBER 2012



Inleiding	p. 3
Huidige situatie: verdeling van het aanbod over de wijken	p. 6
Huidige situatie: identificatie van de voorranghebbende investeringsgebieden ..	p. 15
Huidige situatie: projecten voor het creëren van schoolplaatsen	p. 21
Projectie: raming van het aantal ontbrekende plaatsen in de wijken met een tekort	p. 24
Projectie: beschikbaar vastgoed voor de bouw van scholen	p. 32
Conclusie	p. 51

Deze nota is een uitgave van:



BIP – Koningsstraat 2-4 – B-1000 Brussel – T 02 563 63 00 – F 02 563 63 20
 contact@ato.irisnet.be – www.adt-ato.irisnet.be

Op vraag van de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Coördinatie en redactie: Dirk Van de Putte, Frédéric Raynaud, Annabelle Guérin

Methodologie en cartografie: Michel Breton

Studie “Inventaris”: BRAT / Coördinatie: Michel Breton

Studie “Beschikbaar vastgoed”: URBA 11 / Coördinatie: Yves Rouyet, Louise Richard

Coördinatie communicatie: Caroline Piersotte

Verantwoordelijke uitgever: Luc Maufroy, Koningsstraat 2-4, B-1000 Brussel

Copyright foto's: F. Point / Design by Kaligram

INLEIDING

INVENTARIS VAN VOORZIENINGEN EN DIENSTEN AAN DE BEVOLKING

Volgens de voorspellingen van het Planbureau zal de bevolkingsgroei in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich doorzetten tot 2040. Het Brussels Gewest moet zich dus voorbereiden op deze bevolkingsgroei. Het is een van de uitdagingen voor Brussel, wellicht zelfs de grootste, gezien de sociale en economische gevolgen ervan.

Deze bevolkingsgroei is vooral het gevolg van een grote natuurlijke toename. Het impliceert een stijging van het aantal kinderen en van het aantal plaatsen in kinderdagverblijven en scholen.

De enorme toename van de schoolbevolking, zonder reële investering in de infrastructuur, heeft in sommige gevallen al geleid tot een kwaliteitsvermindering in het onderwijs en de kinderopvang.

Het Regeerakkoord van 2009 wees op de noodzaak van een kadaster voor collectieve voorzieningen om de sterke en zwakke punten van het aanbod te identificeren en mogelijke antwoorden aan te dragen¹.

De regering heeft het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling (ATO) gevraagd om de afstemming tussen het schoolaanbod (de analyse slaat op het kleuter, lager en secundair onderwijs van het officieel onderwijs², het officieel gesubsidieerd onderwijs³ en het vrij onderwijs⁴) en de schoolvraag op het gewestelijk grondgebied in 2010 en 2020⁵ te onderzoeken om de toekomstige kwantitatieve en ruimtelijke verdeling van toekomstige scholen beter te plannen.

Het betreft meer in het bijzonder een **identificatie van territoriale ongelijkheden in de ruimtelijke dekking van de behoeften en van de wijken waar bijkomende plaatsen met voorrang gecreëerd moeten worden** om het schoolaanbod in evenwicht te brengen en rekening te houden met toekomstige behoeften, die worden berekend op basis van een projectie van de bevolking in 2020.

Eveneens betreft dit een onderzoek naar het **beschikbare vastgoed in het Gewest** door de mogelijke sites en terreinen voor toekomstige scholen te **identificeren**⁶.

¹ Dit betreft het opmaken van 'een stand van zaken (...) van alle bestaande openbare uitrustingen zoals scholen, bibliotheken, kinderkribben, openbare ruimten, handelszaken, vervoer, maar ook plaatsen voorbehoud en aan cultuur, mode,... met het oog op een betere spreiding hiervan over het hele grondgebied en over de hele bevolking van het Gewest'.

² Het officieel onderwijs wordt georganiseerd door de "Fédération Wallonie-Bruxelles" of door het "Gemeenschapsonderwijs" (GO) in de Vlaamse Gemeenschap.

³ Het officieel gesubsidieerd onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest slaat op de Franstalige en de Nederlandstalige gemeentelijke onderwijsnetten en het onderwijs dat wordt ingericht door de "Commission communautaire française" (Cocof) of door de "Vlaamse Gemeenschapscommissie" (VGC).

⁴ Het gaat om de netten van gesubsidieerd vrij onderwijs.

⁵ Brusselse bevolking in 2010: 1.089.538. BISA-projectie van de Brusselse bevolking in 2020: 1.230.636 (+ 141.098 inwoners).

⁶ Deze analyses zijn gebaseerd op de onderzoeken van de studiebureaus BRAT en URBA 11.

PLANNING VAN DE PRODUCTIE VAN SCHOLEN

Deze oriëntatienota beantwoordt 3 grote vragen:

- > Dekt de verdeling van het schoolaanbod adequaat de behoeften van de schoolgaande Brusselse jeugd?
- > Hoe beantwoorden we de stijgende vraag en vermijden we dat de onevenwichtige ruimtelijke dekking van de behoeften nog toeneemt?
- > Welk vastgoed op het gewestelijk grondgebied is nog beschikbaar om er nieuwe scholen te kunnen oprichten?

Tot slot betreft dit een aanbeveling aan de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om de evolutie van de behoefte aan scholen permanent te monitoren, zodat het beleid voor de ontwikkeling van deze voorzieningen hierop kan inspelen en reageren.

De huidige verdeling van het aantal vereiste plaatsen op wijkniveau⁷ (zie kaart p. 5) vormt de meerwaarde van het werk door het ATO, ten minste voor het basisonderwijs. Tot op heden is de vraag naar het schoolaanbod immers uitsluitend op gemeenteniveau onderzocht.

Bovendien zijn de voorstellen van het ATO voor een betere afstemming van vraag en aanbod op schoolgebied in 2020 gebaseerd op een evenwichtige verdeling van het aantal benodigde plaatsen voor het hele gewestelijke grondgebied. Deze methode houdt rekening met de bewegingen van de bevolking en de herkomst van de leerlingen.

⁷ We hebben het hier over de wijken zoals gedefinieerd in de Wijkmonitoring, www.wijkmonitoring.irisnet.be.

BRUSSELSE WIJKEN LES QUARTIERS DE BRUXELLES

Basiskaart Wijkmonitor (versie 3.0.0)

Project: Uitwerking van een wijkmonitoring die het hele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestrijkt
(Juli 2007)

Carte de Base Monitoring des Quartiers (version 3.0.0)

Projet: Conception d'un monitoring des quartiers couvrant l'ensemble du territoire de la Région de Bruxelles-Capitale
(Juillet 2007)



LEGENDE

- WUKEN - QUARTIERS
- Statistische Sectoren - Secteurs Statistiques
- Gebouwen / Batiments
- Gemeentegrens / Limite Communale
- Wegen / Rues
- Spoorweg - Chemin de Fer
- Water / Eau
- Groen / Vert

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Kilometers

Cartography: COSMOPOLIS (City, Culture & Society) - Vrije Universiteit Brussel

UCL
OedAP
ULB
SEG
Vrije Universiteit Brussel



HUIDIGE SITUATIE: VERDELING VAN HET AANBOD OVER DE WIJKEN⁸



In 2010: op gewestelijke schaal is het aantal plaatsen dat de scholen aanbieden voldoende om de vraag te beantwoorden. Maar er is een ongelijke verdeling tussen de gebieden op een meer lokale schaal.

Dat wordt vooral verklaard door de mobiliteit van de Brusselse leerlingen: ongeveer 30% van de leerlingen van de kleuter- en lagere school en meer dan 65% van de leerlingen van de secundaire school gaan naar een school in een wijk die niet in de buurt van hun woning ligt.

Het totale aantal plaatsen is zelfs hoger dan het aantal Brusselse kinderen op schoolgaande leeftijd. Ook kinderen die buiten het grondgebied wonen (vooral in Vlaanderen) gaan in Brussel naar school.

OP DE SCHAAL VAN HET GEWEST

Officieel en vrij kleuteronderwijs

Aantal scholen	439 scholen
Aantal aangeboden plaatsen (aanbod)	53.486 plaatsen
Aantal kinderen op schoolgaande leeftijd gedomicilieerd in het BHG (potentiële vraag)	51.983 kinderen
Aantal Brusselse leerlingen gedomicilieerd in het BHG	48.262 Brusselse leerlingen
Opvangcapaciteit ⁹	1 kind = 1,03 plaats

Bronnen: ETNIC en VG, berekening BRAT, schooljaar 2009-2010

- > Er zijn 439 kleuterscholen (287 Franstalige en 152 Nederlandstalige) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die samen 53.486 plaatsen aanbieden aan schoolgaande kinderen.
- > Er wonen naar schatting 51.983 kinderen (potentiële vraag) in het Gewest die de leeftijd hebben om naar een kleuterschool van het gewone openbare onderwijs te gaan.
- > Het Gewest biedt dus meer plaatsen aan dan de potentiële vraag. Dat resulteert in een opvangcapaciteit van de kleuterscholen van 1,03 plaatsen voor 1 kind. Deze extra plaatsen worden ingenomen door leerlingen die in Brussel naar school gaan, maar gedomicilieerd zijn in de andere gewesten.
- > Van het totale aantal schoolgaande kinderen, gaan 48.262 leerlingen daadwerkelijk naar een Brusselse kleuterschool van het openbaar onderwijs. Een deel van de Brusselse kinderen gaat naar scholen buiten het Gewest of een privéschool, de Europese School, een internationale school,...

⁸ Zie kaart bladzijde 5: "De wijken van Brussel"

⁹ De relatieve opvangcapaciteit is de verhouding tussen het aantal aangeboden plaatsen in het gewone kleuteronderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (zonder de privéscholen en internationale scholen), d.w.z. het aanbod, en het aantal kinderen in de leeftijd van de kleuterschool die in Brussel zijn gedomicilieerd (zonder de kinderen die niet ingeschreven zijn in het Rijksregister), d.w.z. de potentiële vraag.

Officieel en vrij lager onderwijs

Aantal scholen	394 scholen
Aantal aangeboden plaatsen (aanbod)	80.397 plaatsen
Aantal kinderen op schoolgaande leeftijd gedomicilieerd in het BHG (potentiële vraag)	75.611 kinderen
Aantal Brusselse leerlingen gedomicilieerd in het BHG	69.357 Brusselse leerlingen
Opvangcapaciteit	1 kind = 1,06 plaats

Bronnen: ETNIC en VG, berekening BRAT, schooljaar 2009-2010

- > In het lager onderwijs tellen we 394 scholen (271 Franstalige en 123 Nederlandstalige) voor 80.397 aangeboden plaatsen.
- > Er zijn 75.611 kinderen in de leeftijd van de lagere school die in het Gewest wonen.
- > Ook hier is het aanbod groter dan de vraag. De relatieve opvangcapaciteit van de lagere scholen in het Gewest bedraagt 1,06 plaatsen voor 1 kind (13,7% van de leerlingen uit de andere gewesten, volgen onderwijs in een Brusselse lagere school).
- > Op dat totaal gaan 69.357 kinderen daadwerkelijk naar een Brusselse lagere school van het openbaar onderwijs. Zoals bij het kleuteronderwijs gaat een deel van de leerlingen naar andere scholen dan die van het openbaar onderwijs of naar scholen buiten het Gewest.

Officieel en vrij gespecialiseerd secundair en secundair onderwijs

Aantal scholen	224 scholen
Aantal aangeboden plaatsen (aanbod)	88.897 plaatsen
Aantal kinderen op schoolgaande leeftijd gedomicilieerd in het BHG (potentiële vraag)	74.732 kinderen
Aantal Brusselse leerlingen gedomicilieerd in het BHG	69.412 Brusselse leerlingen
Opvangcapaciteit	1 jongere = 1,19 plaats

Bronnen: ETNIC en VG, berekening BRAT, schooljaar 2009-2010

- > Er zijn 224 scholen (173 Franstalige en 51 Nederlandstalige) gewone en gespecialiseerde secundaire scholen, die samen 88.897 plaatsen aanbieden aan schoolgaande jongeren.
- > Het aantal jongeren die in Brussel wonen en die in de leeftijd van het gewone en gespecialiseerde secundaire onderwijs zijn, is lager dan het aantal aangeboden plaatsen (74.732 tegenover 88.897).
- > De relatieve opvangcapaciteit van de secundaire scholen is eveneens hoger dan 1 jongere en bedraagt 1,19 plaatsen (22% van de leerlingen uit de andere Gewesten volgt onderwijs in een Brusselse secundaire school).
- > Op dat totaal gaan 69.412 jongeren daadwerkelijk naar een Brusselse secundaire school.



In 2010: vanuit de invalshoek van de nabijheid, waarbij de gebruikers een beperkte afstand moeten afleggen om de diensten en voorzieningen te bereiken, is er op wijksschaal beduidend minder afstemming van vraag en aanbod.

Ten opzichte van de potentiële vraag zijn er verspreid over alle onderwijsniveaus meer dan **36.000 plaatsen**¹⁰ te weinig in de wijken waar een tekort is geïdentificeerd.

	Ontbrekende plaatsen in wijken met een tekort
Kleuter	10.007
Lager	16.493
Secundair	10.383
Totaal	36.883

Het grootste aantal ontbrekende plaatsen is te vinden in het lager onderwijs. Dit tekort¹¹, in de wijken die nu al met een tekort kampen in het secundair onderwijs, zal in de toekomst des te meer toenemen.

Voor het kleuter- en lager onderwijs is naar schatting ongeveer 1/5 van de plaatsen slecht verdeeld. De overtollige plaatsen zijn te vinden in de wijken met een lagere vraag (zie kaarten M3, p.10 en P3, p.12). Bijna de helft van de wijken heeft te maken met een tekort.

Verklaring van de kaarten M3 en P3:

- > rode en oranje gebieden: wijken met een tekort
- > grijze cirkels: aantal ontbrekende plaatsen per wijk

¹⁰ Dit cijfer is het verschil tussen het aantal kinderen in schoolgaande leeftijd en het aantal plaatsen die de scholen in de wijken aanbieden.

¹¹ Er wordt gesproken over een tekort in een wijk wanneer de relatieve opvangcapaciteit lager is dan 1 plaats per kind.

OP DE SCHAAL VAN DE WIJKEN

Kleuteronderwijs (zie kaart M3, p. 10)

De wijken met een tekort bevinden zich merendeels in de eerste kroon (hun opvangcapaciteit is **lager dan 1 plaats** en soms zelfs **½ plaats per kind**).

Afhankelijk van de wijk kan het aantal ontbrekende plaatsen variëren van 300 tot meer dan 700 plaatsen.

De wijken met de grootste tekorten zijn:

- > in Schaarbeek:
 - Brabant;
 - Dailly;
 - Station van Schaarbeek;
- > in de Stad Brussel:
 - Oud Laken;
 - Havenwijk;
- > in Molenbeek: Weststation;
- > in Sint-Gillis: Bosnië;
- > In Vorst: Laag Vorst.

Het tekort in deze wijken kan nog veel groter zijn, omdat bij de berekening van de vraag geen rekening is gehouden met kinderen van illegale ouders of kandidaat-vluchtelingen of andere personen die niet in het Rijksregister zijn opgenomen, die vaak geconcentreerd zijn in deze wijken en die een onderwijsplaats innemen in deze scholen.

Sommige wijken in de eerste kroon vormen een uitzondering en hebben een groter aantal plaatsen dan de lokale vraag: de wijk van de Vijfhoek en de Squares in de Stad Brussel (waar de vermaarde scholen liggen waarvoor de leerlingen soms van ver komen), de hoogstad van Sint-Gillis en de omgeving van de Ninoofsesteenweg.

In het Oosten van de tweede kroon liggen ook enkele wijken met een tekort: in de gemeenten Elsene, Watermaal-Bosvoorde, Oudergem en de twee Woluwes. In deze wijken is het tekort aan plaatsen lager dan in de eerste kroon, omdat het aantal kinderen in de leeftijd van de kleuterschool kleiner is.

CARTOGRAFISCHE EN KWALITATIEVE INVENTARIS VAN DE VOORZIENINGEN EN DIENSTEN AAN DE BEVOLKING

KLEUTERONDERWIJS - KAART M3 Relatieve opvangcapaciteit per wijk en aantal ontbrekende plaatsen in de deficitaire wijken Schooljaar 2009-2010

Relatieve opvangcapaciteit per wijk : verhouding tussen het aantal plaatsen in het gewoon kleuteronderwijs en de potentiële vraag (aantal kinderen woonachtig in de wijk en die de leeftijd hebben om het kleuteronderwijs te volgen)



Binnen de wijk, verschil tussen het aantal kinderen die de leeftijd hebben om het kleuteronderwijs te volgen en het aantal plaatsen in het gewoon kleuteronderwijs



● Franstalige scholen

★ Nederlandstalige scholen

▨ Minder dan 30 kinderen woonachtig in de wijk zonder kleuterschool

▧ Minder dan 30 kinderen woonachtig in de wijk met kleuterschool

□ Gemeentegrenzen

□ Wijkgrenzen

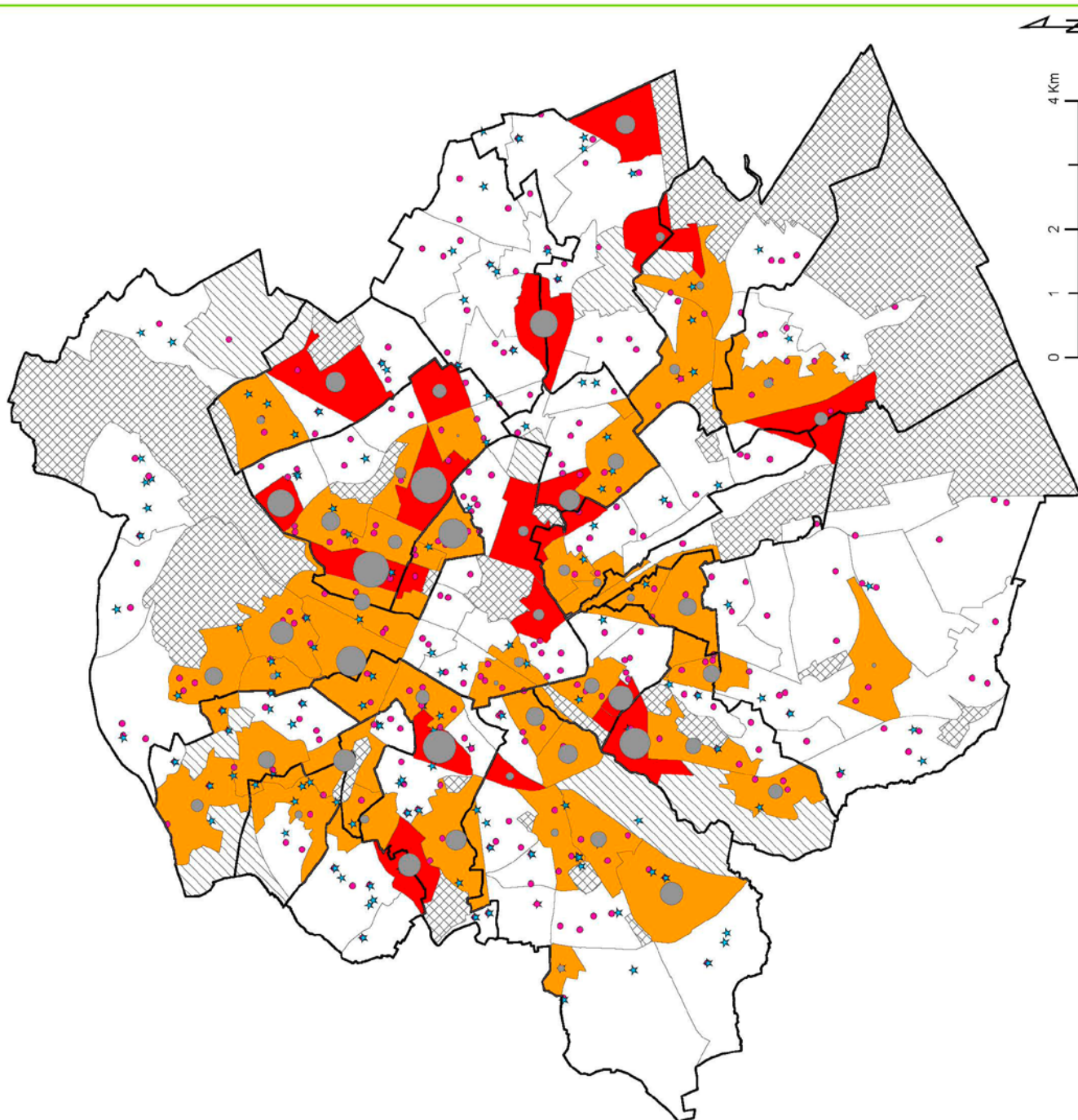
Bron : ETNIC / Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming (aanbod) - BRAT (vraag)

ADT
ATO.

lapi

BRAT

Vervaardigd met Brussels Urbis® - Distribution & Copyright CIBG



Basisonderwijs (zie kaart P3, p.12)

De wijken met een tekort liggen hoofdzakelijk in de eerste kroon, met een sterke concentratie in het noorden daarvan. In deze wijken is sprake van een tekort tussen 300 en 1.000 plaatsen.

De wijken met de grootste tekorten zijn:

- > in Schaarbeek:
 - Brabant;
 - Dailly;
- > in Sint-Joost: Sint-Joost centrum;
- > in de Stad Brussel: Havenwijk;
- > in Molenbeek:
 - Weststation;
 - Oud Molenbeek;
- > in Vorst: Laag Vorst;
- > in Sint-Gillis: Bosnië;
- > in Elsene: Brugman-Lepoutre;
- > in Etterbeek: Jourdan.

De meeste wijken in de tweede Brusselse kroon hebben geen tekort en beschikken over minstens 1 plaats per kind.

Sommige wijken vormen hierop een uitzondering en hebben meer dan 150 plaatsen te weinig. Deze liggen in een ruim gebied, dat zich uitstrekt over de gemeenten Ukkel, Watermaal-Bosvoorde en Oudergem in het oosten en op specifieke plaatsen in de gemeenten Jette, Koekelberg, Berchem, Anderlecht en Vorst in het westen. Er zijn ook geïsoleerde wijken met een tekort in Evere en in de twee Woluwes.

CARTOGRAFISCHE EN KWALITATIEVE INVENTARIS VAN DE VOORZIENINGEN EN DIENSTEN AAN DE BEVOLKING

LAGER ONDERWIJS - KAART P3

Relatieve opvangcapaciteit per wijk en
aantal ontbrekende plaatsen in de
deficitaire wijken
Schooljaar 2009-2010

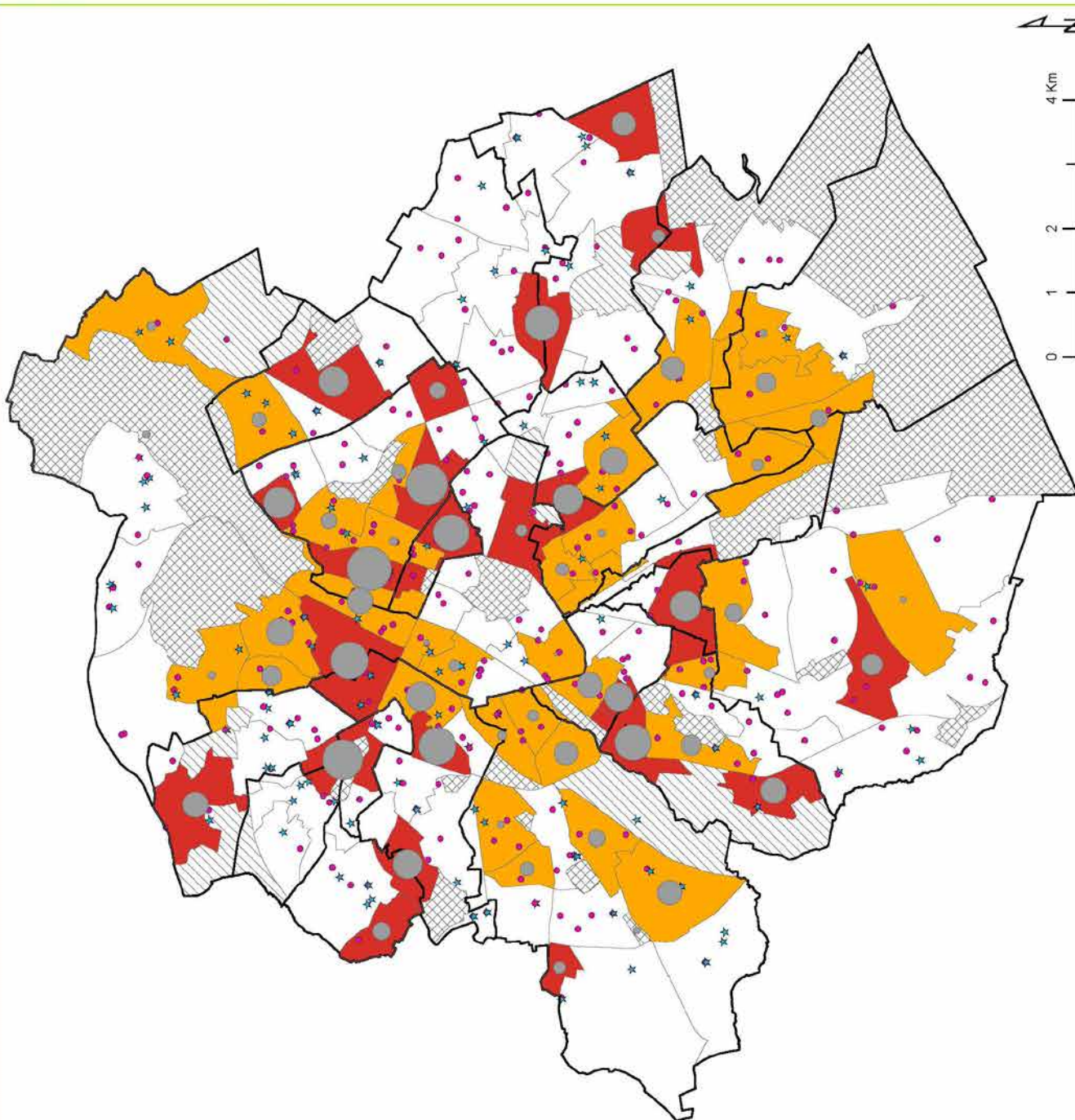
Relatieve opvangcapaciteit per wijk : verhouding tussen
het aantal plaatsen in het gewoon kleuteronderwijs en de
potentiële vraag (aantal kinderen woonachtig in de wijk en
die de leeftijd hebben om het lager onderwijs te volgen)



Binnen de wijk, verschil tussen het aantal kinderen die de
leeftijd hebben om het lager onderwijs te volgen
en het aantal plaatsen in het gewoon lager onderwijs



- Franstalige scholen
- ★ Nederlandstalige scholen
- ▨ Minder dan 30 kinderen woonachtig in de wijk zonder lagere school
- ▧ Minder dan 30 kinderen woonachtig in de wijk met lagere school
- Gemeentegrenzen
- ▬ Wijkgrenzen



Bron : ETNIC / Vlaams Ministerie van Onderwijs
en Vorming (aanbod) - BRAT (vraag)

ADT
ATO.



Vervaardigd met Brussels Unisys - Distribution & Copyright CIBG

Secundair onderwijs (zie kaart, p.14)

In tegenstelling tot het kleuter- en lager onderwijs is de nabijheid een minder belangrijk criterium voor de schoolkeuze. Leerlingen van het secundair onderwijs zijn mobieler en zelfstandiger. Bovendien zijn er minder secundaire scholen. Hier zullen we dus niet spreken over wijken, maar over gemeenten met een tekort.

De gemeenten met een tekort zijn:

- > Sint-Joost;
- > Schaarbeek;
- > Evere;
- > Berchem;
- > Molenbeek;
- > Vorst;
- > Sint-Gillis.

Soms is dat tekort heel hoog, zoals in de gemeente Molenbeek, waar 4.000 plaatsen te weinig zijn.

In de gemeenten Evere, Berchem en Schaarbeek zijn er tekorten van meer dan 1.000 plaatsen.

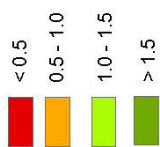
De andere gemeenten en de Stad Brussel bieden minstens 1 plaats per jongere: Ukkel, Elsene, Watermaal-Bosvoorde, Etterbeek, Oudergem, de twee Woluwe, Anderlecht, Koekelberg, Ganshoren en Jette.

De Stad Brussel, Oudergem en Elsene onderscheiden zich door het grootste aantal overtollige plaatsen in het Gewest.

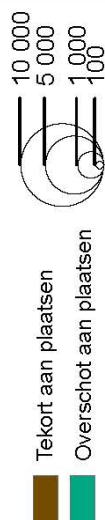
CARTOGRAFISCHE EN KWALITATIEVE INVENTARIS VAN DE VOORZIENINGEN EN DIENSTEN AAN DE BEVOLKING

SECUNDAIR ONDERWIJS Relatieve opvangcapaciteit en tekort per gemeente Schooljaar 2009 – 2010

Verhouding, binnen de gemeente, van het aantal plaatsen in het secundair onderwijs en het aantal kinderen die de leeftijd hebben om het secundair onderwijs te volgen



Binnen de gemeente, verschil tussen het aantal kinderen die de leeftijd hebben om het secundair onderwijs te volgen en het aantal plaatsen in het secundair onderwijs



□ Gemeentegrenzen

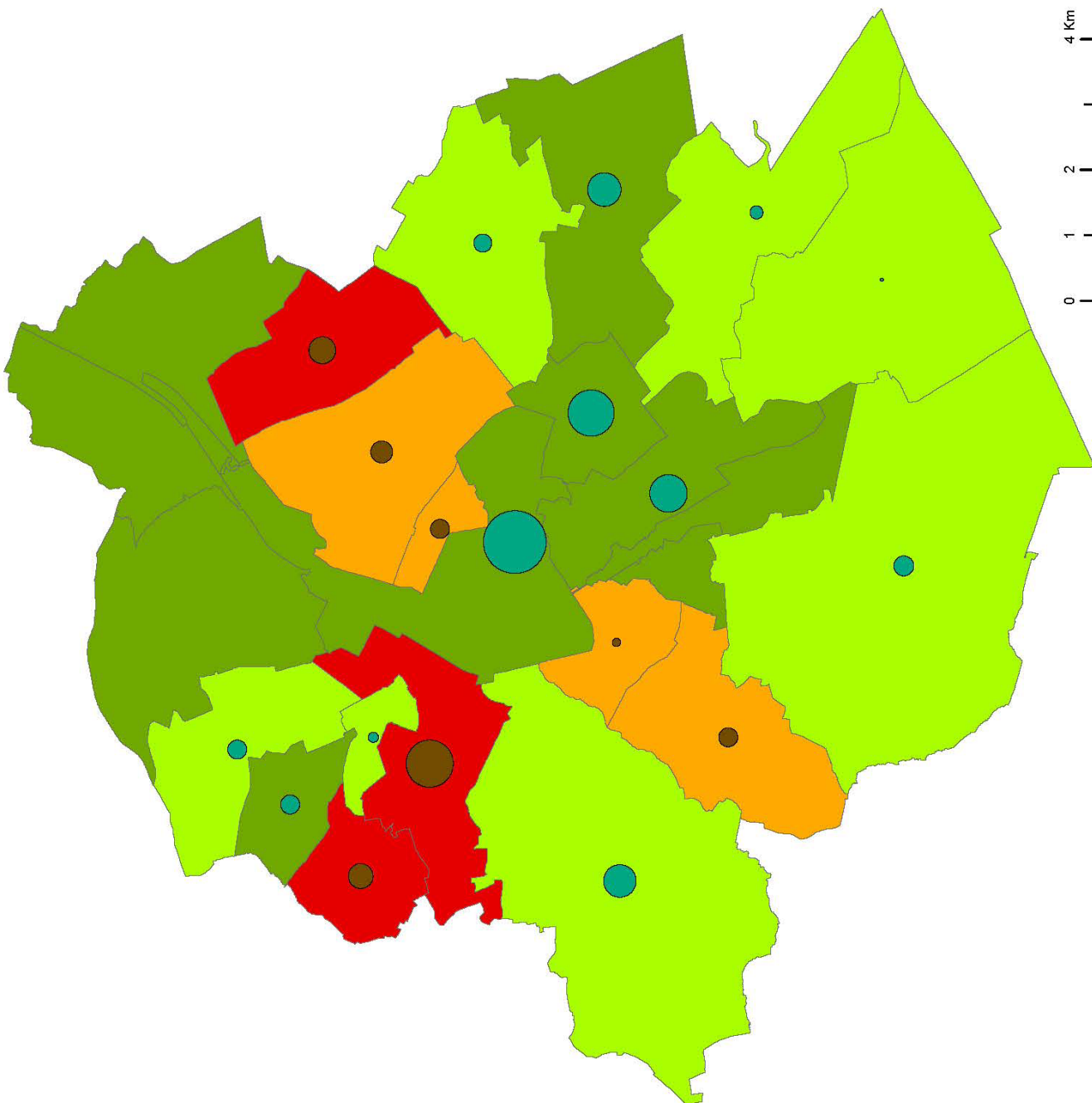
Bron : ETNIC / Vlaams Ministerie van Onderwijs
en Vorming + berekeningen ATO

ADT
ATO.

lego

BRAT

Vervaardigd met Brussels Urbis® - Distribution & Copyright CIBG



HUIDIGE SITUATIE: IDENTIFICATIE VAN DE VOORRANGHEBBENDE INVESTERINGSGBIEDEN

Als er in de naburige wijken voldoende of zelfs te veel plaatsen zijn, kunnen bewoners van de wijken met een tekort in de nabijheid een andere school vinden waar hun kinderen terecht kunnen.

Maar de keuze van de ouders, de mobiliteit en de naam van de school en de invloedssfeer zijn eveneens factoren die een weerslag hebben op een ongelijke verdeling van het schoolaanbod.

Het inschrijvingsdecreet voor de secundaire scholen is een manier om deze ongelijkheid aan te pakken, omdat het ouders verplicht om hun kinderen in te schrijven in een secundaire school in de buurt van hun woning of hun werk.

Dit systeem houdt echter het risico in dat sommige gezinnen verhuizen, omdat ze hun kinderen niet willen inschrijven in een school met een minder goede naam dan de scholen die elders liggen, vaak scholen buiten Brussel.

Ook het onderwijstype dat een school aanbiedt, beïnvloedt het feit of het schoolaanbod aangepast is aan de vraag. Zo kan een wijk voldoende plaatsen hebben, maar van onderwijstypes die niet zijn aangepast aan de bewoners van de wijk: taalkundig aanbod, alternatieve onderwijsmethode...

De meeste wijken met een tekort in de tweede kroon kunnen in de meeste gevallen hun tekort opvangen door het overvloedige aantal plaatsen in de naburige wijken.

Daartegenover staat dat kinderen in de centrumwijken en in sommige meer geïsoleerde wijken te maken krijgen met een onvoldoende of zelfs onbestaande aanbod. Een groot aantal wijken met een tekort ligt vlakbij elkaar, zodat de wijken hun ontbrekende aantal plaatsen moeilijk kunnen aanvullen met de overvloedige plaatsen in de naburige wijken.

Het naar school gaan buiten deze wijken met een tekort wordt bovendien vaak bemoeilijkt door allerlei fysieke hindernissen: stedelijke barrières zoals spoorlijnen, de Kleine Ring...

Daarnaast is het tekort in deze wijken nog groter, omdat hier een relatief groot aantal mensen lijken te wonen die niet zijn ingeschreven in het rijksregister.



Deze wijken kunnen hun tekorten bijgevolg alleen aanvullen door nieuwe plaatsen te creëren en door het voorzien van een beter kader.

Hierbij vermelden we dat het Gewest al inspanningen in die richting heeft gedaan door een projectoproep te lanceren voor het creëren van nieuwe onderwijsplaatsen (zie kaart 'projecten', p.22).

De kaarten op p.16 en p.19 geven de gebieden weer waar de nood aan nieuwe plaatsen als urgent wordt beschouwd en waar het Gewest bijgevolg met voorrang moet investeren.

CARTOGRAFISCHE EN KWALITATIEVE INVENTARIS VAN DE VOORZIENINGEN EN DIENSTEN AAN DE BEVOLKING

KLEUTERONDERWIJS – KAART M6b Prioritaire zones en tekort per wijk Schooljaar 2009-2010

Prioriteitsniveau : hergroepering, per prioriteitsniveau, van de wijken waar het aanbod problematisch is, rekening houdend met o.a. de typologie van de wijken (cf. kaarten M5 en M6) en de stedelijke barrières



Binnen de wijk, verschil tussen het aantal kinderen die de leeftijd hebben om het kleuteronderwijs te volgen en het aantal plaatsen in het gewoon kleuteronderwijs



● Franstalige scholen
★ Nederlandstalige scholen

■ Minder dan 30 kinderen woonachtig in de wijk

□ Gemeentegrenzen

□ Wijkgrenzen

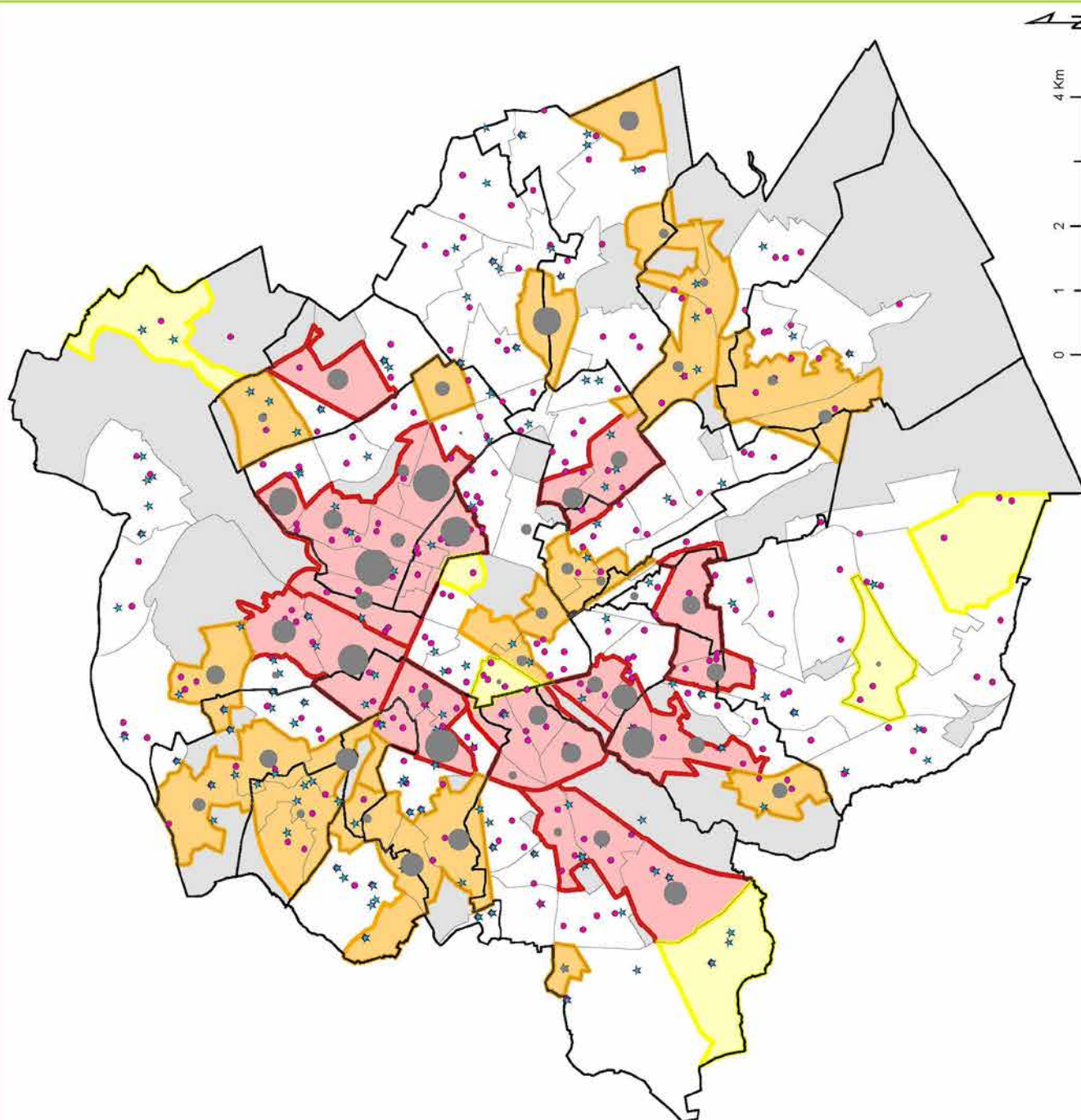
Bron : ETNIC / Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming (aanbod) - BRAT (vraag)

ADT
ATO.

Logo

BRAT

Vervaardigd met Brussels InfoSoc - Distribution & Copyright CIBG



Verklaring van de kaarten M6b en P6b:

- > rood gebied: voorranghebbend investeringsgebied van niveau 1
- > oranje gebied: voorranghebbend investeringsgebied van niveau 2
- > geel gebied: voorranghebbend investeringsgebied van niveau 3
- > grijze cirkels: aantal ontbrekende plaatsen per wijk

Het rode gebied markeert de zones met de hoogste prioriteit. Dit betreft de wijken met een groot aantal ontbrekende plaatsen en wijken waar het aanbod van de naburige wijken het tekort niet kan aanvullen.

Basisonderwijs

Voor het kleuter- en lager onderwijs liggen de voorranghebbende investeringsgebieden van niveau 1 voornamelijk in de noordelijke en de westelijke wijken binnen de eerste kroon.

Hierbij noteren we dat het tekort in de wijken gedeeltelijk wordt verklaard door problemen met de beschikbaarheid van vastgoed, waarmee diverse Brusselse gemeenten worden geconfronteerd (zie kaart 'beschikbaar vastgoed', p. 34).

We tellen in totaal **29 wijken voor het kleuteronderwijs** en **27 wijken voor het lager onderwijs**:

> kleuteronderwijs:

- | | |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - in Schaarbeek: <ul style="list-style-type: none"> · Brabant; · Collignon; · Haachtsesteenweg; · Dailly; · Josaphat; · Station van Schaarbeek; - in Sint-Joost: <ul style="list-style-type: none"> · Sint-Joost centrum; · Kruidtuin; - in Evere: <ul style="list-style-type: none"> · Leopold III-laan; - in de Stad Brussel: <ul style="list-style-type: none"> · Havenwijk; · Oud Laken Oost; · Noordwijk; - in Molenbeek: <ul style="list-style-type: none"> · Weststation; · Oud Molenbeek; | <ul style="list-style-type: none"> - in Anderlecht: <ul style="list-style-type: none"> · Anderlecht centrum-Wayez; · Veeweide-Aurore; · Bizet-Rad-Coovi; · Industrie-Birmingham; · Kuregem-Dauw; · Kuregem-Bara; · Kuregem-Veeartsenij; - in Vorst: <ul style="list-style-type: none"> · Laag Vorst; · Van Volxem-Van Haelen; · Molière-Longchamp; - in Sint-Gillis: <ul style="list-style-type: none"> · Bosnië; · Hallepoort; - in Elsene: <ul style="list-style-type: none"> · Brugmann-Lepoutre; - in Etterbeek: <ul style="list-style-type: none"> · Jourdan; · Jacht; |
|--|--|

> lager onderwijs:

- in Schaarbeek:
 - Brabant;
 - Collignon;
 - Haachtsesteenweg;
 - Dailly;
 - Josaphat;
 - Station van Schaarbeek;
- in Sint-Joost:
 - Sint-Joost centrum;
- in Evere:
 - Leopold III-laan;
- in Koekelberg:
 - Basiliek;
- in de Stad Brussel:
 - Havenwijk;
 - Oud Laken West;
 - Oud Laken Oost;
 - Noordwijk;
 - Europese wijk;
- in Vorst:
 - Molière-Longchamp;
 - Laag Vorst;
 - Van Volxem-Van Haelen;
- in Sint-Gillis:
 - Bosnië;
 - Hallepoort;
- in Elsene:
 - Vijvers van Elsene;
 - Kastelein;
 - Brugmann-Lepoutre;
 - Churchill;
- in Etterbeek:
 - Jourdan;
 - Jacht;
- in Ukkel:
 - Montjoie-Langeveld;
 - Dieweg.

Enkele wijken met een tekort in de tweede kroon behoren ook tot het voorranghebbend investeringsgebied van niveau 1: het westen van Etterbeek (wijk Jacht en Jourdan), de wijken Bizet-Rad-Coovi en Anderlecht centrum-Wayez in Anderlecht (in deze twee wijken woont een groot percentage huishoudens met een sociaaleconomisch laag niveau) en de wijken in het noorden en het centrum van Ukkel.

Er is ook sprake van andere wijken, die vaak meer verspreid zijn en waarvan de scholen niet altijd aangepast zijn aan de lokale vraag. De keuze voor de school volgt eerder uit een specifieke voorkeur voor een onderwijstype dan uit een geografisch ingegeven voorkeur:

> kleuteronderwijs:

In de wijken Leopold III-laan in Evere en Brugmann-Lepoutre in Elsene liggen enkele scholen met een alternatieve onderwijsmethode. In Anderlecht is de enige school in de wijk Goede Lucht Nederlandstalig en in de wijk Industrie-Birmingham ligt geen enkele school en kan het aanbod in de naburige wijken dit tekort nauwelijks aanvullen.

> lager onderwijs:

In de wijken Leopold III-laan en Brugmann-Lepoutre is slechts één Franstalige school van het vrije net. De wijk Dieweg in Ukkel heeft twee scholen, waarvan één een 'actieve' onderwijsmethode volgt. In de wijk Basiliek in Koekelberg, de wijk Jourdan in Etterbeek, de Europese wijk in de Stad Brussel en de wijk Station van Schaarbeek bevindt zich geen enkele school en kan het aanbod van de naburige wijken het tekort niet aanvullen.

CARTOGRAFISCHE EN KWALITATIEVE INVENTARIS VAN DE VOORZIENINGEN EN DIENSTEN AAN DE BEVOLKING

LAGER ONDERWIJS – KAART P6b Prioritaire zones en tekort per wijk Schooljaar 2009-2010

Prioriteitsniveau : hergroepering, per prioriteitsniveau, van de wijken waar het aanbod problematisch is, rekening houdend met o.a. de typologie van de wijken (cf. kaarten P5 en P6) en de stedelijke barrières



Binnen de wijk, verschil tussen het aantal kinderen die de leeftijd hebben om het lager onderwijs te volgen en het aantal plaatsen in het gewoon lager onderwijs



● Franstalige scholen
★ Nederlandstalige scholen

■ Minder dan 30 kinderen woonachtig in de wijk

□ Gemeentegrenzen

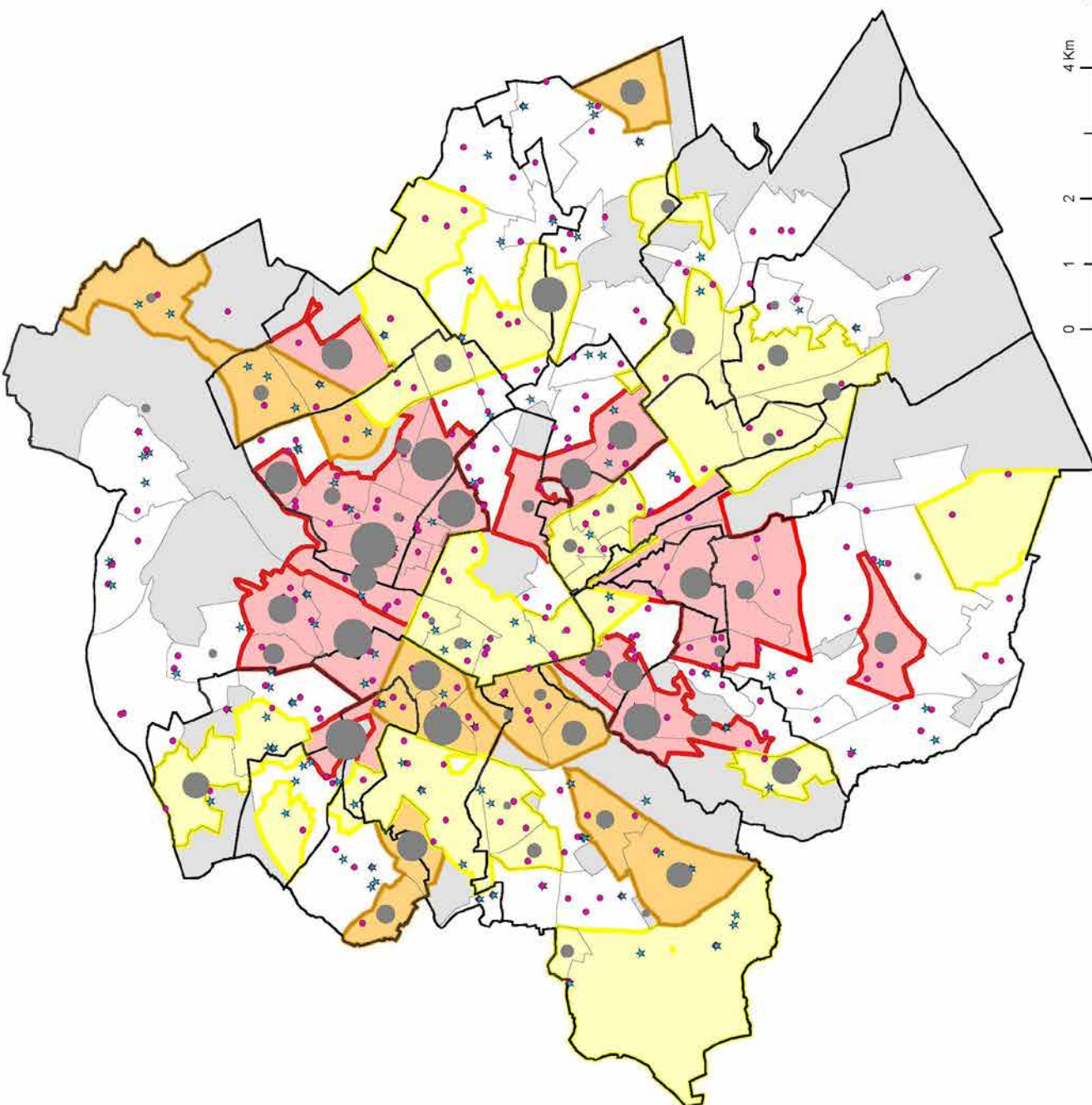
□ Wijkgrenzen

Bron : ETNIC / Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming (aanbod) - BRAT (vraag)

ADT
ATO.



Vervaardigd met Brussels Omgeving - Diensten & Copyright CIBG



Secundair onderwijs:

In tegenstelling tot de kleuter- en lagere scholen reikt de invloedssfeer van de secundaire scholen verder dan de grenzen van een wijk.

Ouders zoeken een school die aan hun verwachtingen voldoet binnen een grotere perimeter, om de volgende redenen:

- > Jongeren kunnen zich meer zelfstandig verplaatsen;
- > Alle secundaire scholen hebben hun eigen kenmerken op het vlak van de richtingen, waarvan er meer zijn dan op de lagere niveaus;
- > De keuze van de school is belangrijk voor de toekomst van de jongeren;
- > Er zijn minder secundaire scholen.

De verdeling van de tekorten in het secundair onderwijs definieert geen reële 'voorranghebbend investeringsgebied' (daarom heeft een kaart van de voorranghebbende gebieden in dit geval geen nut).

Niettemin kunnen we grote territoriale ongelijkheden constateren:

- > In de gemeente Berchem gaat slechts 7% van de schoolgaande kinderen die in de gemeente zijn gedomicilieerd naar een school op het grondgebied. Ganshoren beschikt over een groter aantal plaatsen, waardoor de leerlingen van Berchem hier terecht kunnen.
- > 57% van de jongeren die in Molenbeek schoolgaan, woont in de gemeente zelf (het hoogste percentage van het Gewest). De secundaire scholen van Molenbeek hebben dus de kleinste invloedssfeer van het Brussels Gewest.
- > In Haren (Stad Brussel) ligt er geen enkele secundaire school op het grondgebied, hoewel er in 2009-2010 zo'n 409 jongeren waren gedomicilieerd die naar een school gaan in het Brussels Gewest. De aanwezigheid van grootschalige stedelijke barrières (spoorwegen, rangeerstation en industriezone) en de verafgelegen positie in de rand van het Gewest snijden deze wijk af van een grotere groep van potentiële leerlingen, met name buiten het Gewest, die anders hadden kunnen bijdragen aan een voldoende leerlingenaantal voor een secundaire school.

HUIDIGE SITUATIE: PROJECTEN VOOR HET CREËREN VAN SCHOOLPLAATSEN

In 2011 lanceerde de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een projectoproep bij de Franstalige en Nederlandstalige inrichtende machten om de opvangstructuur in de basisscholen van het officieel onderwijs te vergroten.

Er werden 29 projecten geselecteerd die een subsidie van het Gewest zullen krijgen (22 Franstalige en 7 Nederlandstalige projecten), hetzij voor het creëren van modulaire structuren in de vorm van containers of prefabgebouwen (20 projecten), hetzij voor kleine verbouwingen aan bestaande gebouwen (9 projecten).

Daarbij komen nog 31 projecten die gefinancierd worden door de Federatie Wallonië-Brussel, de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)¹².

In totaal zijn er dus **60 projecten** gepland in het officiële onderwijs. Deze projecten zullen leiden tot het creëren van bijna **11.542 bijkomende plaatsen** (3.836 gesubsidieerd door het Gewest, waarvan 1.343 in het kleuteronderwijs en 2.493 in het lager onderwijs, 5.366 door de Federatie Wallonië-Brussel gesubsidieerd en 2.340 door de Vlaamse Gemeenschap en de VGC).

Het Franstalige secretariaat-generaal van het katholiek onderwijs (SeGEC) heeft op haar beurt **11 projecten** gepland die over 2 tot 3 jaar **1.530 plaatsen** meer zullen creëren in de Brusselse basisscholen¹³.

Globaal genomen laten die projecten toe om op termijn meer dan 13.000 plaatsen te creëren.

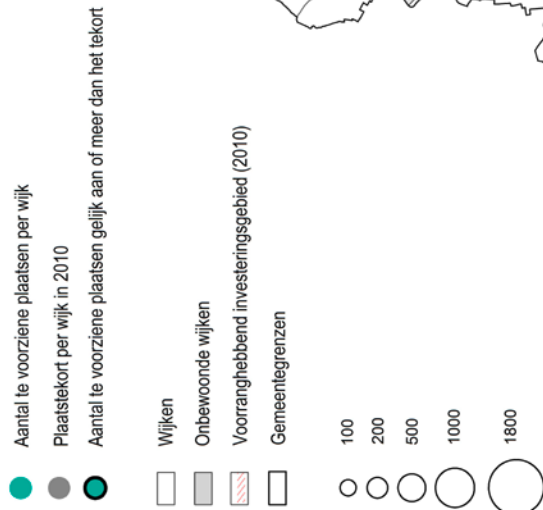
Haast 50 wijken zullen voordeel hebben van deze plannen (soms worden meerdere projecten gepland in eenzelfde wijk). Die liggen grotendeels in het noorden en het westen van het Gewest.

- > Wijken waar geen tekort meer is:
 - in de Stad Brussel: Houba, Dansaert;
 - in Molenbeek: Machtens, Frans Hospitaal;
 - in Sint-Gillis: Hallepoort;
 - in Elsene: Louisa-Lange-haag;
 - in Schaarbeek: Collignon.
- > Wijken waar het tekort vermindert dankzij de projecten van het Gewest en de gemeenschappen:
 - in Evere: Leopold III-laan;
 - in Schaarbeek: Brabant, Haachtsesteenweg, Dailly;
 - in Sint-Joost: Sint-Joost centrum;
 - in de Stad Brussel: Oud Laken West, Noord;
 - in Jette: Heymbosch-AZ-Jette;
 - in Anderlecht: Bizet-Rad-Coovi, Kuregem-Bara, Kuregem-Veeartsenij;
 - in Vorst: Laag Vorst;
 - in Etterbeek: Jacht.

¹² In tegenstelling tot het middelbaar onderwijs houden deze cijfers geen rekening met de projecten voor het bijzonder basisonderwijs.

¹³ Het SeGEC plant eveneens 780 bijkomende plaatsen in het secundair onderwijs.

Projecten voor extra plaatsen voor het basisonderwijs (mei 2012) en de tekorten (2010)



- > Wijken waar nieuwe plaatsen zullen komen wanneer vastgoed beschikbaar is:
 - in Evere: Paduwa;
 - in Schaarbeek: Helmet;
 - in de Stad Brussel: Marollen, Heizel, Heembeek;
 - in Jette: Laarbeekbos-Poelbos, Boudewijnpark-Dielegembos, Woeste;
 - in Ganshoren: Villa's van Ganshoren, Ganshoren centrum;
 - in Berchem: Sint-Agatha-Berchem centrum;
 - in Molenbeek: Hertogin, Karreveld;
 - in Anderlecht: Peterbos, Scheut, Vogelenzang-Erasmus, Scherdemaal;
 - in Sint-Gillis: Berckmans-Munthof;
 - in Etterbeek: Tervurenpoort-Sint-Pieters;
 - in Ukkel: Vossegat-Roosendaal;
 - in Watermaal: Bosvoorde centrum;
 - in Sint-Pieters Woluwe: Woluwelaan, Stokkel.



Deze ingrepen zullen een deel van de tekorten uit 2010 aanvullen, met name in een tiental wijken die in het voorranghebbende investeringsgebied liggen.

PROJECTIE: RAMING VAN HET AANTAL ONTBREKENDE PLAATSEN IN DE WIJKEN MET EEN TEKORT

De bevolkingsgroei zal de vraag naar schoolplaatsen nog doen toenemen op alle onderwijsniveaus. Het creëren van nieuwe plaatsen moet niet alleen een antwoord bieden op de huidige tekorten, maar ook rekening houden met de toekomstige vraag.

Om een antwoord te kunnen bieden op de vooropgestelde stijging van de vraag tussen **2010 en 2020**¹⁴ zijn er in het Brussels Gewest bijna **42.000 extra plaatsen** nodig. Dat cijfer correspondeert met de schatting van de stijging van het aantal kinderen in schoolgaande leeftijd¹⁵.

Rekening houdend met de 13.072 plaatsen die voor het basisonderwijs al geprogrammeerd zijn, blijven er nog **meer dan 28.500 plaatsen** te creëren.

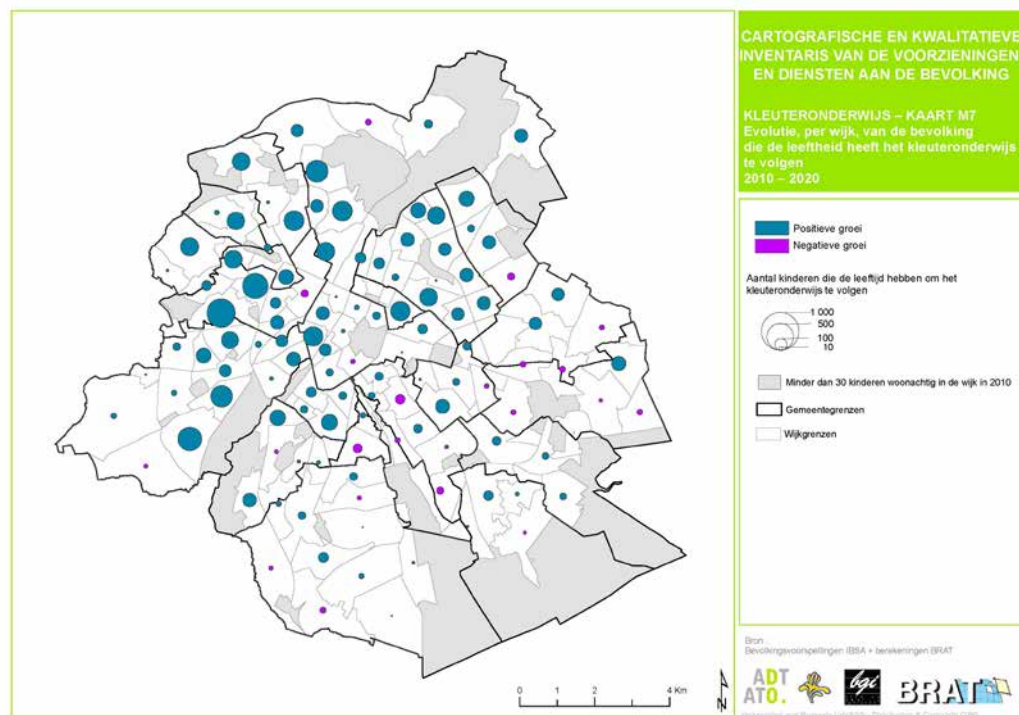
	Aantal ontbrekende plaatsen
Basis	16.175
Secundair	12.500
Totaal	28.675

Los van de leeftijd van de kinderen is deze stijging aanzienlijk groter in de wijken in het noorden en het westen van het Gewest (zie de blauwe cirkels op de hiernavolgende kaarten over de demografische projecties). Voor het kleuter- en lager onderwijs correspondeert dit met het merendeel van de wijken die nu al een tekort in het aantal schoolplaatsen hebben (wijken in het voorranghebbend gebied van niveau 1).

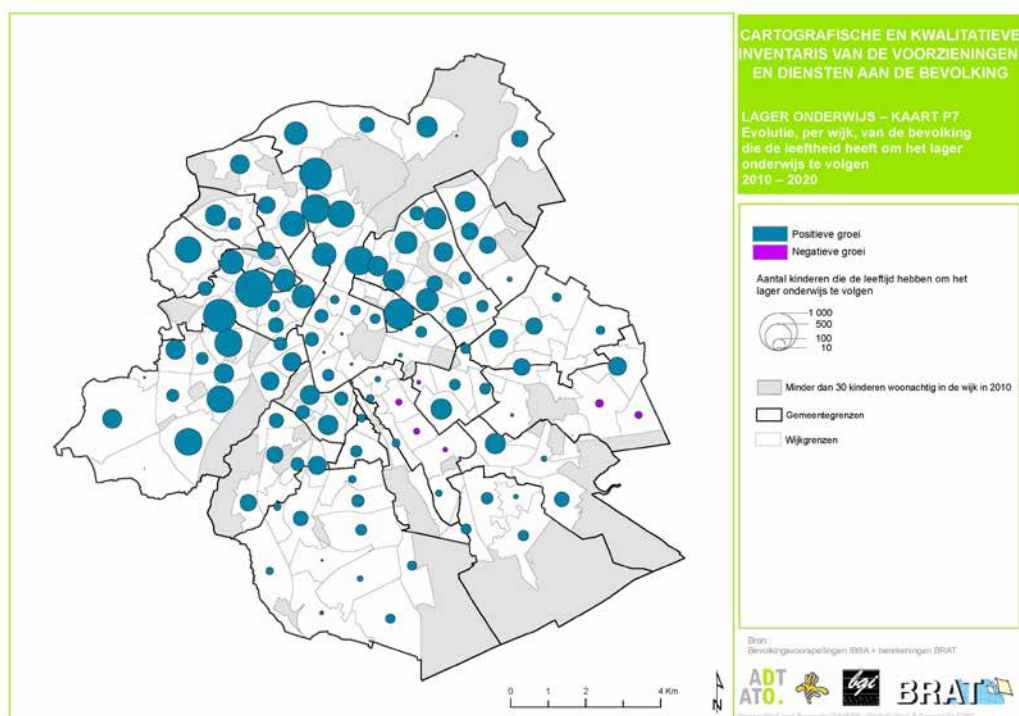
Maar voorbij de eerste kroon in het westen hebben de meeste wijken in kwestie in 2010 geen of weinig tekort.

¹⁴ De weerslag van de bevolkingsgroei op het kleuter- en lager onderwijs, die voor de eerste keer werd berekend op het niveau van de Brusselse wijken, werd uitgevoerd door BRAT op basis van ramingen van het BISA op de schaal van de gemeenten. De resultaten werden voorgelegd aan het BISA, dat de methode heeft gevalideerd. De schatting voor het secundair onderwijs op de schaal van de gemeenten werd uitgevoerd door het BISA.

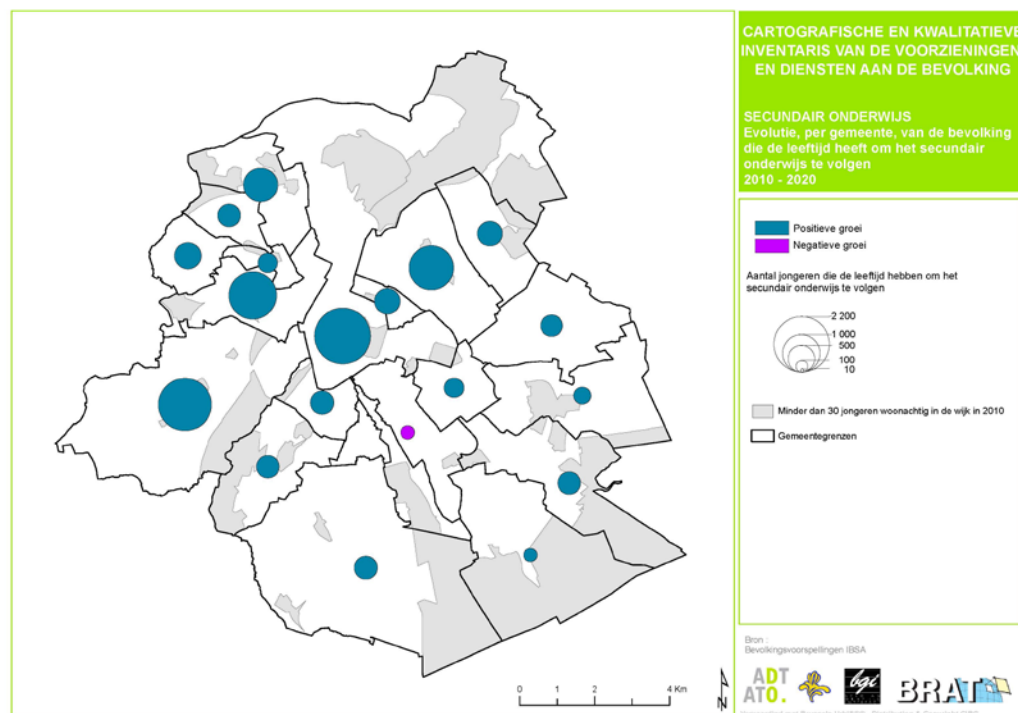
¹⁵ Raming ATO, 2011, voor kleuter- en lager onderwijs; BISA, 2010, voor het secundair onderwijs.



Demografische projectie van het aantal kinderen in de leeftijd van het kleuteronderwijs



Demografische projectie van het aantal kinderen in de leeftijd van het lager onderwijs



Demografische projectie van het aantal leerlingen in de leeftijd van het secundair onderwijs¹⁶

De planning van de nieuwe plaatsen moet rekening houden met de noodzaak om het aanbod evenwichtiger te verspreiden over de Brusselse wijken en gemeenten¹⁷.

Ook moet vermeden worden dat niets wordt gedaan aan de wijken die nu geen tekort kennen, maar in een andere situatie kunnen terechtkomen door de bevolkingsgroei, evenals dat het aantal overvolle plaatsen in sommige wijken met een overschot nog toeneemt.

Er moet uitgegaan worden van principes van gelijkheid en mobiliteit, gekoppeld aan het principe van een ruimtelijke dekking die beantwoordt aan de lokale behoeften.

Op deze manier kan de bevolkingsgroei de overheid de kans bieden om te reageren op de problematiek in het schoolaanbod.



Indien de projectie bewaarheid wordt en indien men wil inzetten op een gelijke verdeling van het aantal schoolplaatsen in zones die nu een tekort kennen en die in 2020 een grote stijging van het aantal leerlingen mogen verwachten, dan moeten alle gecreëerde plaatsen worden **verdeeld over ruim 50 wijken** (zie kaart p.27¹⁸).

¹⁶ Bron: BISA, Federatie Wallonië-Brussel en Vlaamse Gemeenschap – ADSEI.

¹⁷ Deze verdeling is gedefinieerd op basis van een berekening die een maximale impact beoogt met de evenwichtige verdeling van het aantal plaatsen over het grondgebied. Er is rekening gehouden met de bestaande tekorten en met de demografische projectie op de schaal van de wijken, d.w.z. het aantal ontbrekende plaatsen in 2020 wanneer niet wordt ingegrepen. Er werd dus gekeken naar de opvangcapaciteit en niet naar het gecumuleerde tekort.

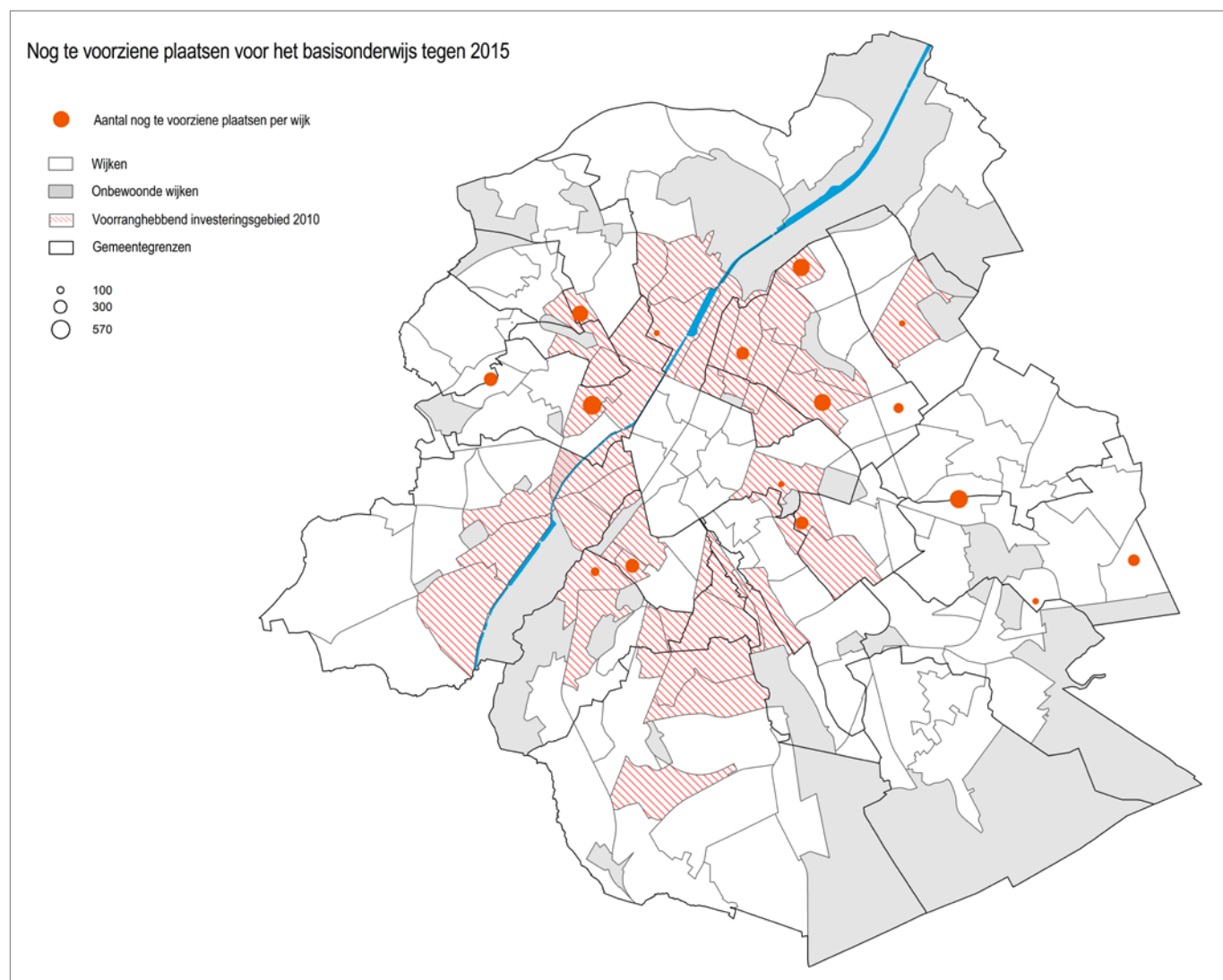
¹⁸ Er werd enkel rekening gehouden met de wijken waar minstens 100 plaatsen in het basisonderwijs ontbreken. Onder deze drempel, is het aantal op te richten plaatsen niet groot genoeg om een wijk als voorranghebbend te beschouwen.

Basisonderwijs

Dank zij de al programmeerde plaatsen zullen **tegen 2015** (zie onderstaande kaart) nog slechts enkele wijken moeten worden voorzien van nieuwe plaatsen (16 in het totaal waarvan 11 in het voorranghebbend investeringsgebied 2010)

De nieuwe plaatsen worden hoofdzakelijk gelokaliseerd:

- > in het noorden en het westen van de eerste kroon, waar de afstemming van het aanbod op de behoefte nu al tot problematische situaties leidt;
- > in enkele wijken in het oosten.



Tegen 2020 (zie kaart p.30) zullen in één of meerdere wijken van alle gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijkomende klassen moeten gecreëerd worden.

Het tekort is nochtans het grootste in het noorden en het westen van het gewestelijke grondgebied. Voor sommige wijken is er nood aan meer dan 1.000 plaatsen.

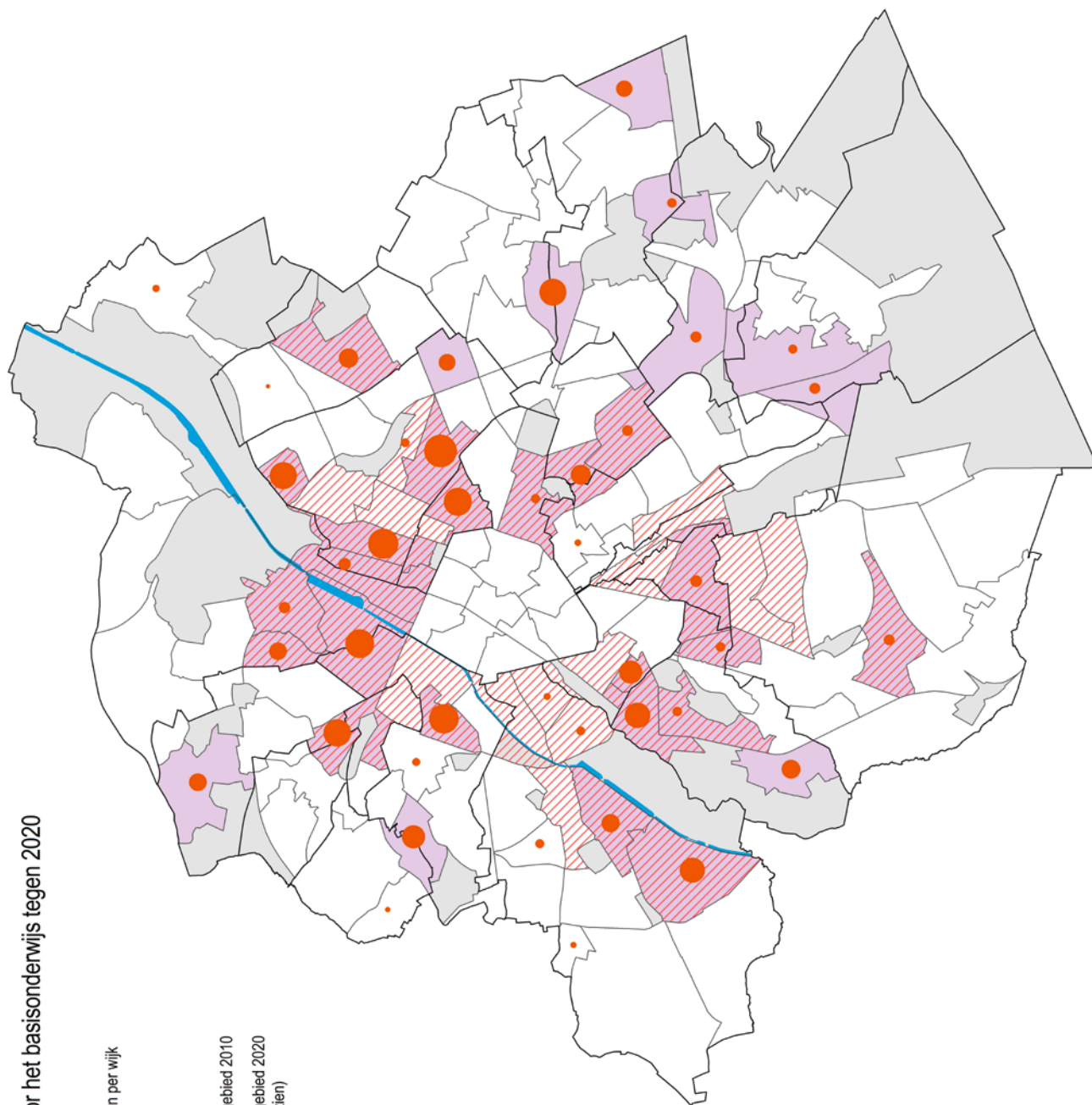
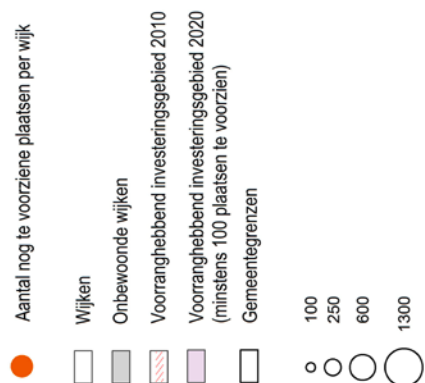
Het gaat om verschillende zones en enkele geïsoleerde wijken:

- > een geheel van wijken dat zich spreidt over Schaarbeek en Sint-Joost;
- > de wijken in het westen van de tweede kroon en die gespreid zijn tussen het zuiden van Anderlecht tot het noorden van de Stad Brussel;
- > enkele wijken in het noorden, een groot gedeelte van Evere, wijken in de zuidelijke en oostelijke gemeenten, langs de Waversesteenweg en aan de noordelijke grens van Ukkel en Vorst.

In de volgende wijken is het aantal benodigde plaatsen het grootste:

Dailly (Schaarbeek)	1.266
Brabantwijk (Schaarbeek)	1.077
Weststation (Molenbeek)	1.036
Havenwijk (Stad Brussel)	979
Sint-Joost centrum (Sint-Joost)	931
Basiliek (Koekelberg)	895
Schaarbeek Station (Schaarbeek)	872
Gribaumont (Oudergem)	864
Laag Vorst (Vorst)	765
Bizet-Rad-Coovi (Anderlecht)	744
Bosnie (Sint-Gillis)	635
Korenbeek (Molenbeek)	631

Nog te voorziene plaatsen voor het basisonderwijs tegen 2020



Secundair onderwijs:

De analyse van de projectie voor het secundair onderwijs is gebaseerd op de studie door het BISA¹⁹, dat heeft berekend dat er 4.700 bijkomende plaatsen nodig zijn tegen 2015.

Deze plaatsen zijn verdeeld over de groepen van aangrenzende gemeenten die een tekort hebben (zie onderstaande tabel).

SECONDAIRE	Nombre de places en 2009-2010 (projection)	Écart entre la population scolaire 2014-2015 et le nombre de places disponibles en 2009-2010	Nombre de places à créer d'ici 2014-2015	Nombre d'écoles à ouvrir d'ici 2014-2015	Nombre de places en 2014-2015
Evere Saint-Josse-ten-Noode Schaerbeek	10512	3675	1500	2	12012
Berchem-Ste-Agathe Koekelberg Molenbeek-St-Jean	4522	6450	2600	3	7122
Forest	3858	-560	600	1	4458
Région de Bruxelles-Capitale	89678	-10836	4700	6	94378

De eerste zone bestaat uit de gemeenten Evere, Sint-Joost en Schaarbeek met in totaal 1.500 benodigde plaatsen, de tweede zone uit de gemeenten Berchem, Koekelberg en Molenbeek met in totaal 2.600 benodigde plaatsen en de gemeente Vorst, waar 600 plaatsen nodig zijn.

Indien men deze cijfers uitbreidt met de vooropgestelde groei tussen 2015 en 2020²⁰, namelijk 7.800 extra plaatsen, dan moeten er **24 scholen of 12.500 plaatsen** worden gecreëerd tegen 2020.

Aangezien de bevolkingsgroei zal aanhouden in dezelfde gemeenten en in dezelfde verhoudingen, kan voor elke zone al een groter aantal plaatsen worden gepland dan het aantal plaatsen in de bovenstaande tabel.

¹⁹ Weerslag van de demografische ontwikkeling op de schoolbevolking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Cahiers van het BISA, Cahier 2, BISA, juni 2010.

²⁰ Berekeningen ATO en BRAT.

PROJECTIE: BESCHIKBAAR VASTGOED VOOR DE BOUW VAN SCHOLEN

Als we alle benodigde schoolplaatsen tegen 2020 voor de 3 onderwijsniveaus optellen en een gemiddelde van 24 leerlingen per klas hanteren, dan komen we in theorie op **1.190 bijkomende klassen** (of 28.675 extra plaatsen).



Dit betekent dat sterke mobilisatie van de overheid om de productie van scholen snel in te plannen dient worden verdergezet.

De vraag is welk vastgoed beschikbaar is op het gewestelijk grondgebied om scholen te produceren. Die productie kan gebeuren door de bouw van nieuwe scholen of door de uitbreiding van bestaande scholen.

Het ATO heeft een kadaster gemaakt van het publieke vastgoed waar mogelijk nieuwe scholen (van het officiële net zouden kunnen komen).

Er werden **138 sites** geïdentificeerd vanuit twee verschillende bronnen:

> projecten van de inrichtende machten:

Een rondvraag bij de inrichtende machten van het officiële net – voornamelijk de gemeenten, de Vlaamse Gemeenschap en de Federatie Wallonië-Brussel – identificeerde alle projecten op korte, middellange en lange termijn om de capaciteiten van bestaande scholen uit te breiden of nieuwe scholen te bouwen.

Deze projecten zijn min of meer concreet op dit moment: sommige zijn al politiek gevalideerd (met name de subsidiebesluiten door de Task Force²¹ 2011), voor andere projecten is de subsidie aangevraagd of wordt een studie uitgevoerd door de organiserende overheid, nog andere zitten in de ideeënfase en zijn nog niet onderzocht.

Er zijn **126 sites** opgenomen in een database, waarin de informatie over de projecten van alle inrichtende machten van het officiële onderwijsnet is opgenomen.

Op 126 locaties zijn er **39** die gevat zijn door de verschillende projecten die de overheden in 2011 planden om schoolplaatsen te scheppen²².

²¹ De Task Force onderwijs groepeerde het Brussels Gewest, de Federatie Wallonië Brussel, de Vlaamse Gemeenschap en de Gemeenschapscommissies.

²² Momenteel (mei 2012), blijkt dat plaatsen waarvoor projecten voorzien zijn zich niet beperken tot 39. Die projecten werden op stapel gezet in het jaar 2011, wat samenviel met de periode dat de enquêtes bij de inrichtende machten werden gehouden. Tijdens de enquête beschikten de inrichtende machten niet altijd over de informatie met betrekking tot de subsidiebesluiten die door de overheden zouden worden genomen.

> strategische gebieden:

Sommige strategische gebieden van het Brussels grondgebied zijn geschikt om nieuwe scholen op te bouwen: Thurn & Taxis, de Europese wijk, het GGB Josaphat, het Rijksadministratief centrum, de gevangenissen van Vorst en Sint-Gillis, de Ketelsite en het RTBF-VRT-gebied.

Daarbij moet opgemerkt worden dat de stadsplanning en stadsprojecten in deze gebieden nog niet voldoende uitgewerkt zijn om specifiek een perceel aan te duiden. Daarom is de hele perimeter van het gebied opgenomen in het kadaster en ter nadere informatie in de kaart p.34. Uiteraard zullen deze enorme oppervlakten in geen enkel geval volledig worden bestemd voor scholen. Alleen voor het RTBF-VRT-gebied konden enkele sites (in totaal 6) nauwkeuriger worden geïdentificeerd op basis van het richtschema. Samen met de al genoemde 6 gebieden brengt dit het totaal op **12 potentiële sites binnen de strategische gebieden**.

Tevens merken we op dat sommige terreinen toebehoren aan de privésector.



Globaal genomen en rekening houdend met de sites waarop al een project is gepland blijven er 99 potentiële sites over voor de creatie van nieuwe schoolplaatsen.

Uitgaande van deze twee bronnen lijkt **de vastgoedreserve in elk geval kwantitatief toereikend**, waarbij abstractie wordt gemaakt van de technische en financiële moeilijkheden die de daadwerkelijke uitvoering van al deze projecten kunnen hinderen.

Opmerking 1: Het was in dit stadium nog niet mogelijk om de vastgoedreserve te vertalen in een aantal schoolplaatsen, omdat de beschikbare informatie niet homogeen is en bijkomend onderzoek vereist.

Opmerking 2: **Een groot gedeelte van deze sites (ongeveer 80) heeft al een onderwijsbestemming, maar biedt mogelijkheden voor verdichting.**

Anderzijds werden alle bouwgronden (met een oppervlakte van meer dan 450 m²) die in het bezit zijn van de openbare sector opgespoord aan de hand van de kadastrale gegevens. Een selectie werd doorgevoerd om de plaatsen te weren die niet verenigbaar zijn met een schoolproject. Globaal zijn er 135 terreinen (of kadastrale percelen) opgenomen²³.

De kaart op p.34 toont de verdeling van de geïdentificeerde sites op basis van de drie bronnen (inrichtende machten, strategische gebieden en kadaster) en de integratie van de sites in de stedelijke structuur van het gewestelijk grondgebied.

Alle gemeenten beschikken over een of meerder sites. Sommigen concentreren zich in het westen en het noorden van het Gewest. Ze stemmen globaal overeen met de voorranghebbende investeringszones.

De sites worden gekenmerkt door een grote diversiteit in de stedelijke vorm en liggen vaak in de buurt van groenvoorzieningen, met name de terreinen in de tweede kroon.

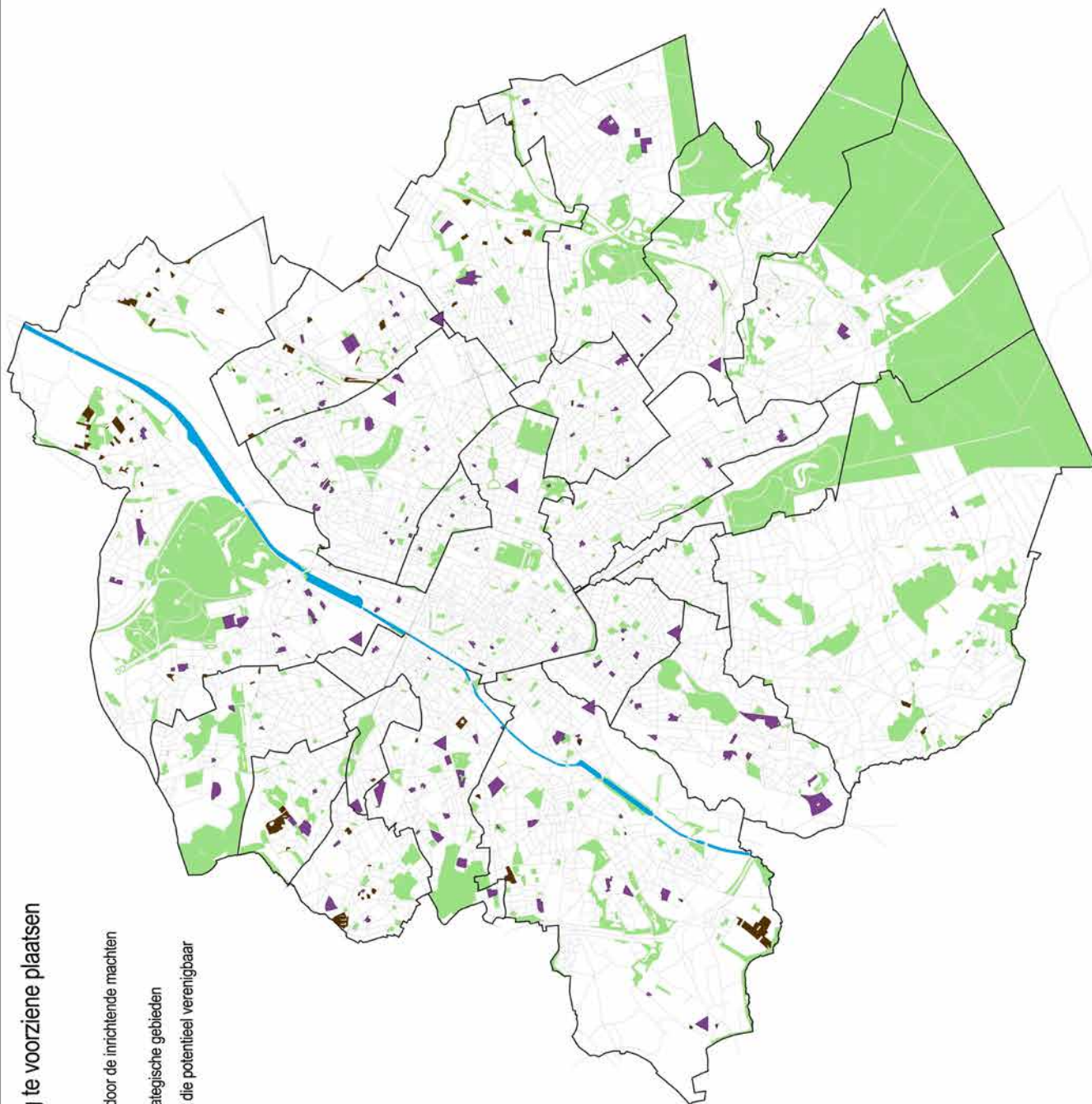
Verklaring van de kaart:

- > violette percelen: sites die zijn geïdentificeerd door de inrichtende machten
- > violette driehoeken: sites in de strategische gebieden
- > bruine percelen: bouwgronden

²³ Het onderzoek liet niet toe om een enquête te houden bij de eigenaars voor de verificatie van de informatie die bekomen werd bij het kadaster.

Mogelijke locaties voor de nog te voorziene plaatsen

- Mogelijke locaties aangegeven door de inrichtende machten van het officieel onderwijs
- Mogelijke locaties binnen de strategische gebieden
- Bouwgronden in openbaar bezit die potentieel verenigbaar zijn met een schoolproject



Hoe kunnen deze sites worden ingezet?

Bij wijze van voorbeeld zijn 50 van de 138 geïdentificeerde sites nader onderzocht om de voorwaarden voor de haalbaarheid van deze operaties te analyseren (bodembestemming, grondbeleid, vordering van onderzoeken, stedenbouwkundige belemmeringen en voordelen, enz.). Deze analyses zullen de overheden, die moeten bepalen welke locaties voorrang krijgen, helpen bij hun besluitvorming. Ze moeten dus algemeen verspreid en regelmatig bijgewerkt worden.

Het is belangrijk om zich te realiseren dat deze sites, nadat ze geïdentificeerd zijn, niet zo gemakkelijk ingezet kunnen worden. De haalbaarheidsanalyses brachten eveneens naar voren met welke moeilijkheden de inrichtende machten worden geconfronteerd bij de uitvoering van schoolprojecten (gebrek aan menselijke en financiële middelen bij de gemeenten, moeilijkheden bij de coördinatie tussen de betrokken partijen, gebrek aan coördinatie met de residentiële dynamiek die nochtans een weerslag heeft op de behoefte aan schoolplaatsen...).

De 50 sites zijn zo geselecteerd dat ze een representatieve staal vormen van alle types operaties die geïdentificeerd konden worden in de database (eenvoudige operaties op één site, complexe operaties op meerdere sites tegelijk of sites zonder exact project). Deze casestudy's geven dus een globaal beeld van de moeilijkheden die zich in alle mogelijke omstandigheden kunnen voordoen.

Voor elke site is een fiche opgesteld met de volgende informatie:

- > identificatiegegevens (perceel, adres, eigenaar);
- > ruimtelijke en stedenbouwkundige kenmerken (oppervlakte, grondrecht...);
- > inlichtingen die werden ingezameld tijdens het onderzoek naar de mogelijke projecten (organiserende overheid, soort financiering, onderwijstaal en – niveau, indien van toepassing het aantal geplande plaatsen, voorwaarden voor de realisatie van het project...);
- > een beschrijving van de wijk en de stedelijke dynamiek in de wijk, met onder meer de nieuwe geplande woningen en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer.

Elke fiche wordt eveneens geïllustreerd met:

- > een luchtfoto;
- > foto's van de locatie;
- > een kaart die de site in de stedelijke context plaatst, met name de aanwezigheid van andere voorzieningen die interactie met de school kunnen hebben en het aanwezige openbaar vervoer.

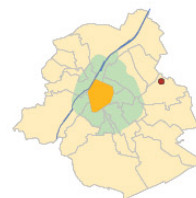
Hieronder staan drie voorbeelden van fiches betreffende:

- > een site van het Gewest, die op middellange termijn kan gemuteerd worden en in een strategisch gebied ligt: de huidige site van het BIM in Gulledele;
- > een site die wordt voorgesteld door een gemeente, die al een school huisvest en mogelijk verdicht kan worden: de site van Home Familial Bruxellois in Evere;
- > een complex project over meerdere sites, met verschillende overgangsfasen en zowel Nederlandstalige als Franstalige scholen: de projecten Katteloel / Grote Bos / Van Oost in Schaarbeek.

SSP13

page 1/2

Commune de Woluwe-Saint-Lambert

IBGE Gulledele-Schéma Directeur RTBF-VRT**Localisation :** Gulledele, 98-100 - 1200 Woluwe-Saint-Lambert**Propriétaire :** Domaine de la Région de Bruxelles-Capitale (Régie Foncière) + privé (copropriété)**Nature de la parcelle (AGDP) :** Bâtiment administratif**Situation de droit (PRAS) :** Zone administrative**Référence cadastrale (CAPAKEY) :** 21018A0190/00H000 (parcelle RBC) + 21018A0190/00M000 (parcelle privée)**Modalité d'opération :** Reconversion de bâtiments existants non affectés à la fonction scolaire**Etat d'avancement :** Site potentiellement mobilisable mais pas de projet d'école connu à ce jour

Vue panoramique du site

Description de l'opération :

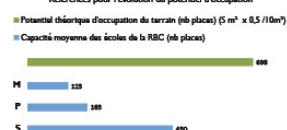
Les actuels bâtiments de l'IBGE situés à Gulledele 98-100 seront bientôt vacants en raison du déménagement de l'IBGE d'ici 2014 vers Tour et Taxis. Conformément aux orientations de Schéma Directeur de la zone «RTBF-VRT», ce départ pourrait permettre une opération de reconversion ou de reconstruction. Il pourrait être envisagé d'y implanter un équipement scolaire ou un programme résidentiel, en cohérence avec les évolutions de ce secteur.

Les bâtiments situés à Gulledele 100 appartiennent à la RBC. Une partie des bureaux de l'IBGE sont également au n°98, dont la Région ne possède qu'une partie, en copropriété. Le reste appartient au secteur privé. NB : les surfaces indiquées ci-dessous et les plans de la présente fiche ne reprennent que la parcelle régionale.

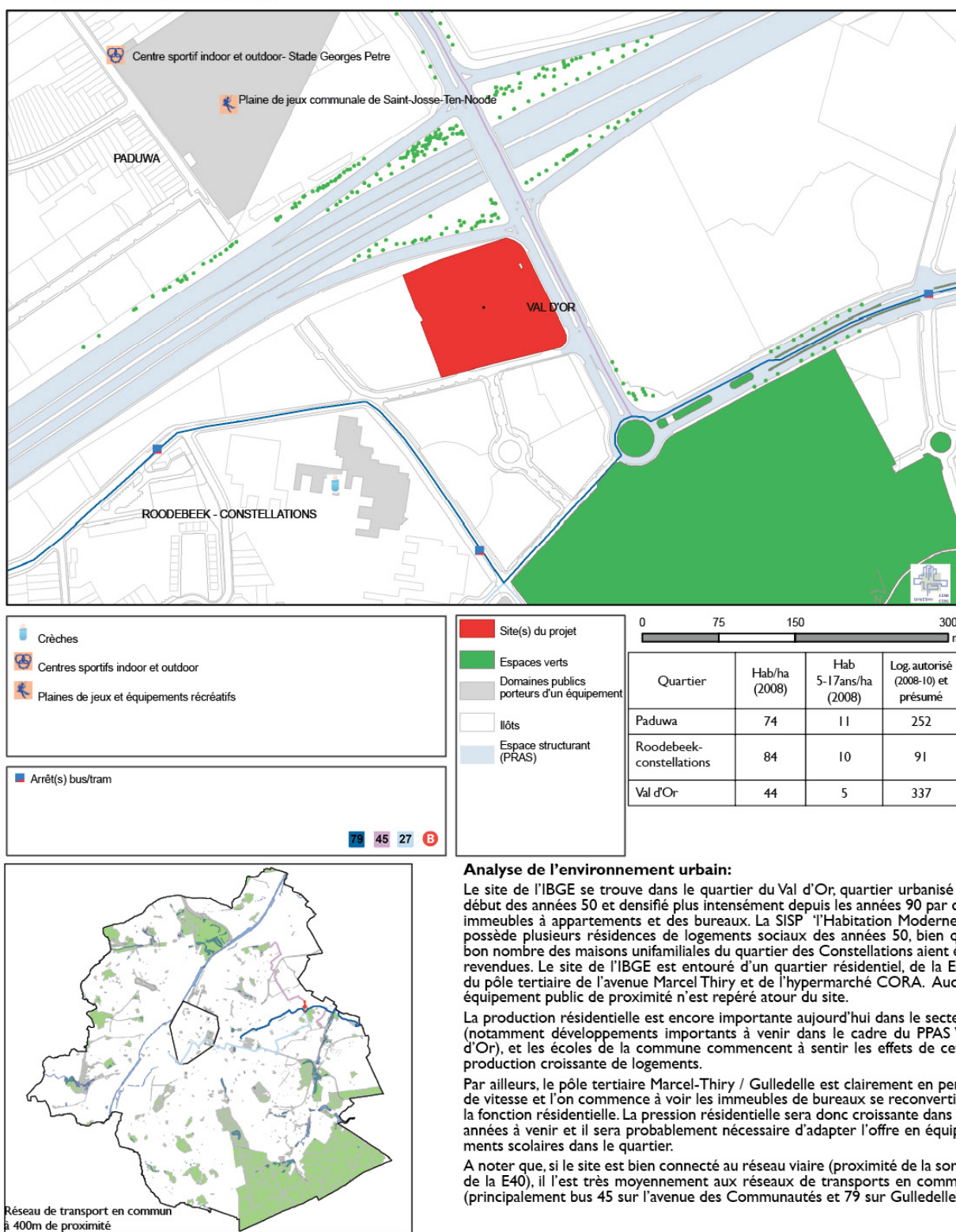
A noter que d'autres opportunités de reconversion se présenteront probablement dans le quartier, avec la perte de vitesse du pôle de bureaux de l'avenue Marcel Thiry. Le Schéma Directeur identifie ainsi d'autres ensembles de bureaux vacants ou obsolètes (notamment l'ancien ensemble Ernst & Young, composé de 4 bâtiments, et situé à l'angle entre l'avenue Marcel Thiry et l'avenue Ariane).

Indicateurs urbains	Opér.
Surface du terrain - S (m²)	13967
Emprise au sol - B (m²)	3734
Coefficient d'emprise net B/S	0,27

Références pour l'évaluation du potentiel d'occupation



Environnement urbain



SSP6

page 1/2

Commune d'Evere

Home Familial Bruxellois**Localisation :** Avenue de la Hallebarde 1, 1140 Evere**Propriétaire :** Domaine de la Commune d'Evere**Nature de la parcelle (AGDP) :** Bâtiment scolaire**Situation de droit (PRAS) :** Zone d'habitation à prédominance résidentielle / PPAS n° 700 «Bonheur»**Référence cadastrale (CAPAKEY) :** 21372C0012/002003**Modalité d'opération :** Non défini**Etat d'avancement :** Site potentiellement mobilisable mais pas de projet d'école connu à ce jour.

Vue du bâtiment et des cours du site

Description de l'opération :

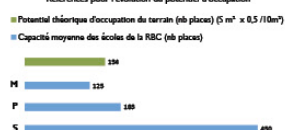
La SISF Home Familial Bruxellois gère un vaste ensemble de logements sociaux, composé de maisons individuelles et d'immeubles à appartements, situé entre l'avenue Henri Dunant au nord et la chaussée de Louvain au sud.

Au nord du site du Home Familial, le long de l'avenue de la Hallebarde, se trouve un pavillon de préguardiennat, extension décentralisée de l'école Aubier. Ce site nous est signalé par la Commune comme ayant un potentiel de densification. La superficie du terrain n'est pas très importante (0,3ha) mais le bâtiment ne comporte qu'un seul niveau et le PPAS autorise une emprise au sol de 50%.

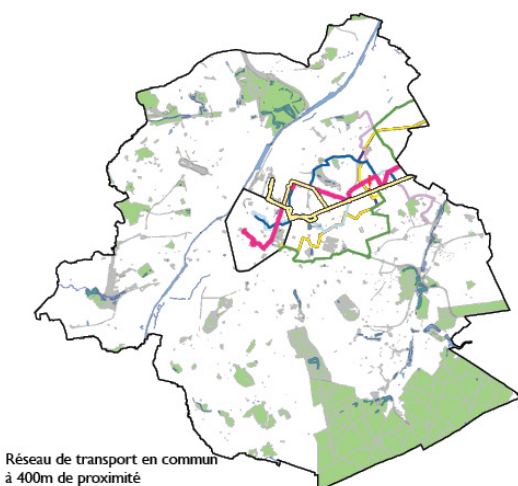
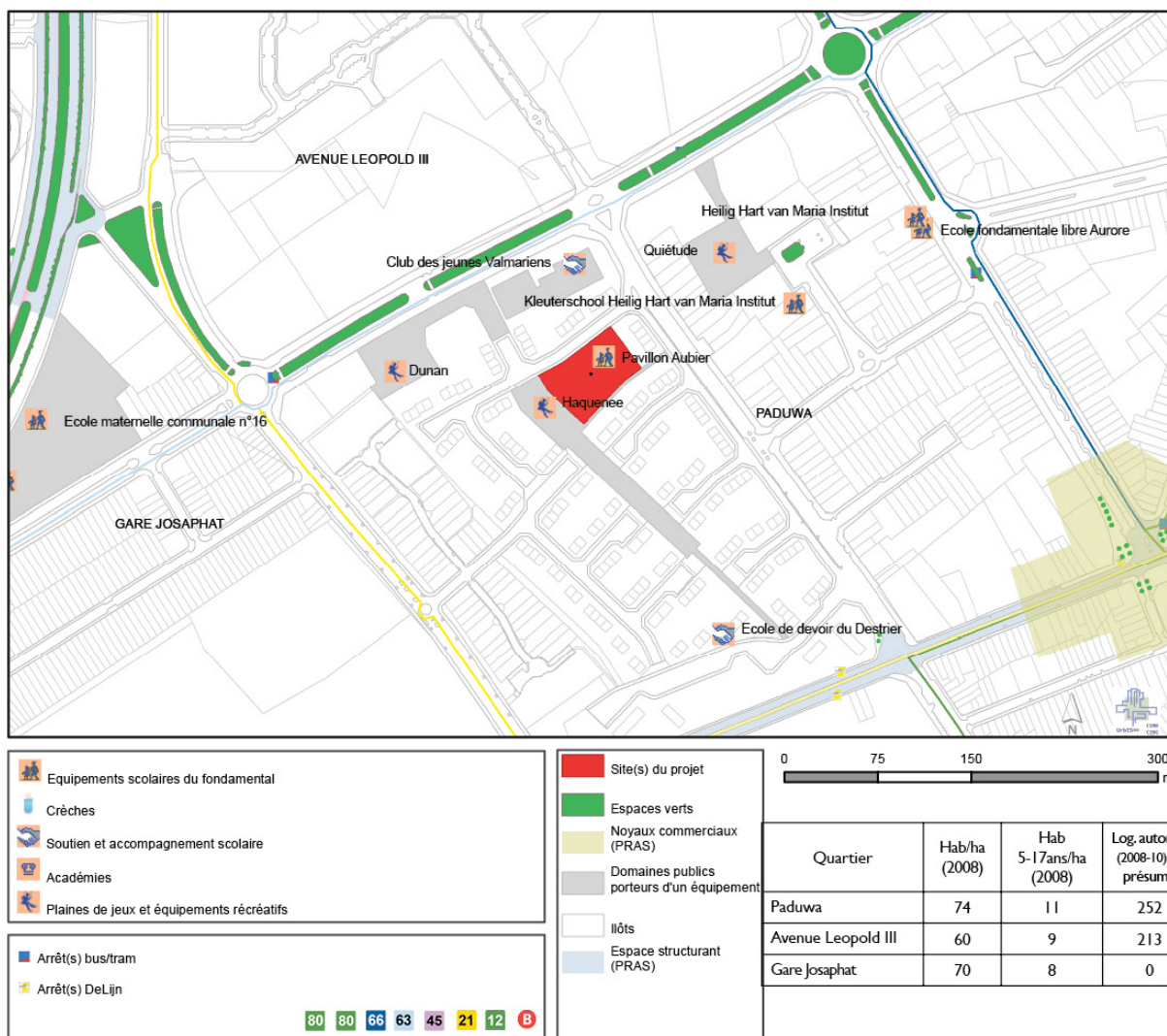
Hypothèse : On peut prendre une mesure du potentiel théorique à partir du raisonnement qui consisterait à réserver une bande du terrain pour la construction d'une école auquel on accéderait par l'espace ouvert attenant, sur lequel est aménagé un terrain de basket. 1250 m² pourraient aisément être réservés à cette nouvelle construction. Sur deux niveaux, cela représenterait un potentiel de 2500m², soit 10 classes de 25 places.

Indicateurs urbains	Opér.
Surface du terrain - S (m ²)	3088
Emprise au sol - B (m ²)	291
Coefficient d'emprise net B/S	0,09

Références pour l'évaluation du potentiel d'occupation



Source: maps.live.com - Microsoft



Analyse de l'environnement urbain:

L'environnement urbain de ce site est à dominante résidentielle. Protégé des axes de circulation, le site se trouve au bord du complexe de logements sociaux du Home Familial Bruxellois. Réalisé dans les années 50, il est caractérisé par des maisons unifamiliales disposées autour de clos qui se rattachent à un espace central réservé à la circulation locale. On trouve à proximité, des plaines de jeux, l'école de devoirs du Destrier, une maison de repos ainsi que d'autres implantations scolaires (Heilig Hart van Maria Institut).

L'école se situe non loin d'une centralité commerciale de quartier organisée autour de la Place Jean de Paduwa où on trouve quelques commerces de proximité et des lignes de transport de l'opérateur De Lijn qui relie la chaussée de Louvain à la périphérie flamande et au centre-ville. L'avenue Henri Dunant - artère la plus proche de l'école - est également reliée au centre-ville par d'autres lignes de bus.

La pression résidentielle sur le quartier risque d'augmenter en fonction de la réalisation de nouvelles opérations privées (environ 199 logements) et d'autres faisant partie du Plan Logement, dont une opération d'une cinquantaine de logements sur le domaine du Home Familial Bruxellois le long de la chaussée de Louvain et une autre d'une centaine de logements sur le domaine d'Ieder Zijn Huis. La réalisation de ces nouvelles opérations de logements pourrait justifier une densification du site scolaire existant.



B PCM5 Commune de Schaerbeek : Projets Kattepoel - Grote bos - Van Oost

Opération sur le site de Kattepoel :

Opération 1 / Classes provisoires néerlandophones à la «Maison Kattepoel»

Opérations sur le site de Grote Bos :

Opération 2 / Ecole provisoire néerlandophone Grote Bosstraat dans bâtiments modulaire en bois

Opération 3 / Extension de l'école n°10 sur le même site de la Grande rue au Bois

Opérations sur le site de Van Oost :

Opération 4 / Transfert de l'école communale francophone n°14 sur le site rue Van Oost

Opération 5 / Nouvelle école néerlandophone rue Van Oost



Résumé : Le site communal situé rue Van Oost 52, qui accueillait préalablement des services techniques de la Commune, fait l'objet d'un projet d'aménagement complexe, dans le cadre d'un PPP. Il doit accueillir divers programmes, dont une école francophone, et une école néerlandophone. Le PPP porte également sur d'autres sites et devrait permettre la construction d'une salle de sports, des bureaux et probablement de logements.

La nouvelle école francophone accueillera en fait l'école communale n°14, actuellement située rue Capronnier n°1. Elle bénéficiera ainsi de locaux neufs et plus grands. Il s'agit là de l'un des 13 projets prioritaires qui ont fait l'objet d'un accord de subside en 2011 par la Communauté Française.

L'école néerlandophone sera une nouvelle école communale. Elle s'installera successivement dans deux implantations provisoires en attendant la réalisation du projet Van Oost : d'abord à la rentrée 2011 dans la «Maison Kattepoel» avenue Rogier 214, puis dans une école provisoire en bâtiments modulaires en bois, sur un autre site communal situé Grande rue au Bois 76.

Ce même site de la Grande rue au Bois pourrait également accueillir à terme une extension de l'école communale francophone n°10, située dans la même rue, au n°57.

PCM5 *Opération I* *Aménagement provisoire sur le site Kattepoel*

Localisation : Avenue Rogier 214 , 1030 - Schaerbeek

Propriétaire : Domein van de VGC

Pouvoir organisateur : Commune de Schaerbeek

Nature de la parcelle (AGDP) : centre culturel

Situation de droit (PRAS) : zone d'habitation

Référence cadastrale (CAPAKEY) : 21904B0514/00S002

Niveau d'enseignement à venir: Classe d'accueil, Maternelle et première Primaire

Type de financement: VGC

Modalité d'opération : Reconversion de bâtiment(s) à la fonction scolaire hors site scolaire existant

Etat d'avancement : Existence d'une volonté de projet, mais sans dessin ni montage institutionnel et financier et/ou sans site défini



Source: maps.live.com - Microsoft



Vue de l'entrée principale du site

Description de l'opération

Etape 1 : Septembre 2011 (avant de déménager vers le site Grote Bos) - Site « Kattepoel »

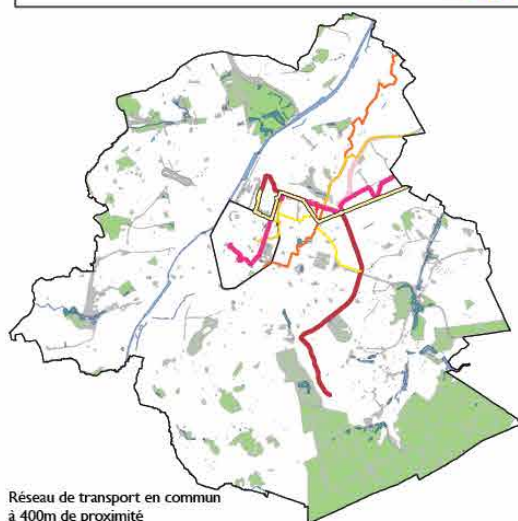
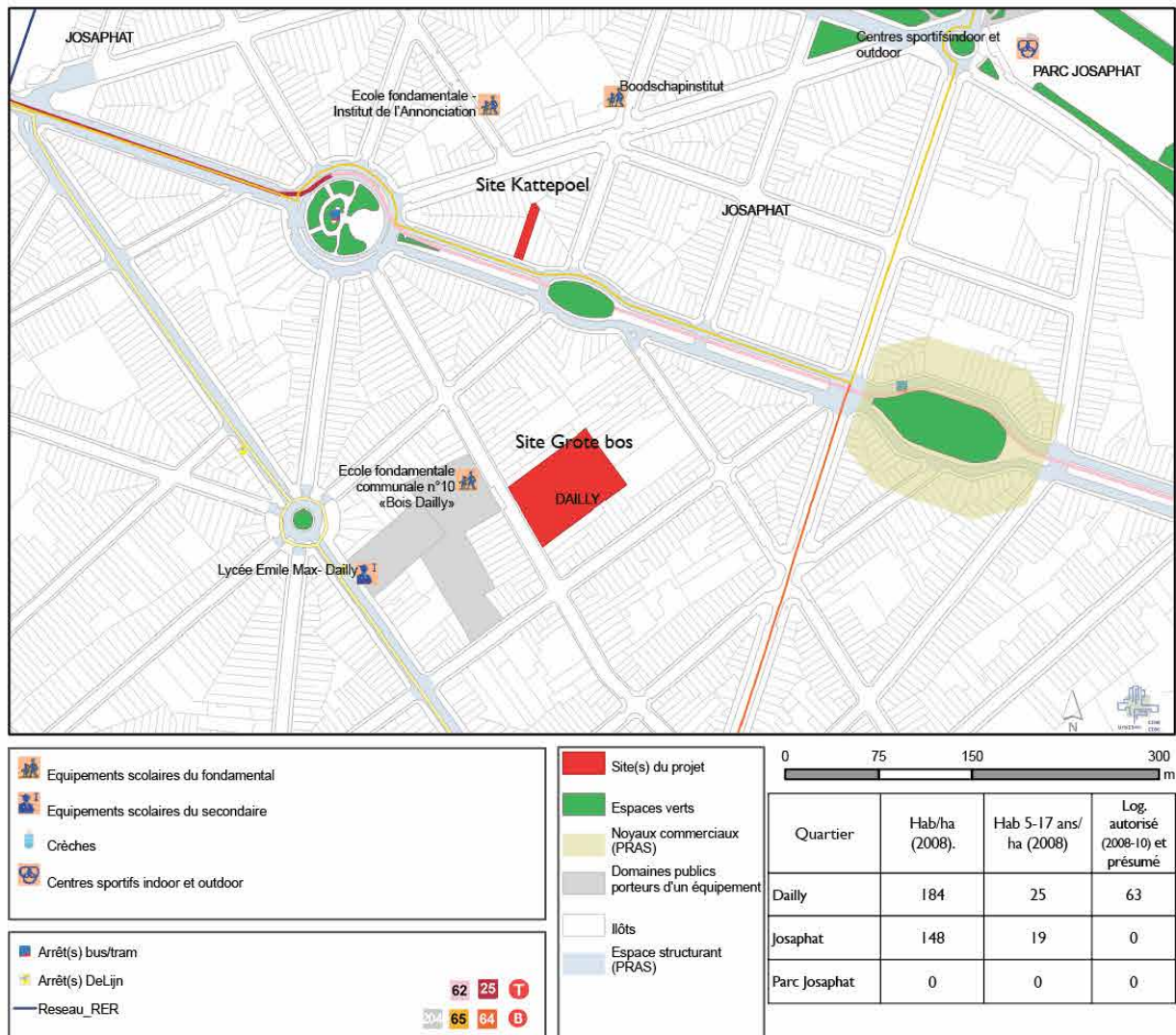
La Maison « Kattepoel » est une ancienne maison de quartier, vide depuis l'été 2011. Elle accueillera les élèves de la nouvelle école communale néerlandophone, de manière provisoire durant quelques mois. Après cette période, les élèves vont déménager sur le site de « Grote Bos », une fois la construction modulaire installée (étape 2).

Durant cette première étape, l'école démarrera donc sur le site « Kattepoel » avec une classe d'accueil et 3 classes correspondant aux 3 degrés des maternelles avec 20 élèves par classe ainsi qu'une classe de première année primaire (16 élèves).

Avant d'être installés définitivement sur le site Van Oost (étape 3), il est fort probable que les élèves partagent la salle de sport de l'école Boorschap (pour l'étape 1&2). Pour la piscine, ils se rendront à l'établissement Neptunium ou encore à la piscine du boulevard Lambertmont.



Vue de la Maison du Quartier sur l'Avenue Rogier



Analyse de l'environnement urbain:

Les sites de Kattepoel et de Grotebos seront utilisés pour des implantations temporaires de la nouvelle école communale néerlandophone de Schaerbeek avant que cette même école soit transférée dans les nouveaux bâtiments du site Van Oost. Les sites se trouvent dans des quartiers d'habitat, peu riches en équipements. On notera à proximité, la présence de quelques écoles dont l'école communale n°10 'Bois-Dailly' qui pourrait éventuellement profiter du site du Grote Bos pour une extension de ses installations suite au déménagement de l'école néerlandophone. Le site se trouve à proximité des casernes Dailly récemment transformées en complexe de logements. Les environs ne comptent pas d'autre grand projet résidentiel. Le site est bien desservi par plusieurs lignes de bus, dont la ligne interrégionale Brussel-Kortenberg-Leuven.

PCM5

Opération 2

Ecole provisoire en bois sur le site du Grote Bos



Localisation : Grande rue au Bois/Grote Bosstraat 76 , 1030 - Schaerbeek

Propriétaire : Commune de Schaerbeek

Pouvoir organisateur : Commune de Schaerbeek

Nature de la parcelle (AGDP) : 3 parcelles (B.Scolaire/Parc/B.Animaux)

Situation de droit (PRAS) : Zone d'habitation et zone d'équipement d'intérêt collectif ou de service public

Référence cadastrale (CAPAKEY) : 21904B0517/00S007 + 00P008 + 00R007

Niveau d'enseignement à venir : Classe d'accueil, Maternelle et Primaire

Type de financement : Vlaamse Gemeenschap + commune

Modalité d'opération : Démolition et installation de constructions provisoires hors site scolaire existant

Etat d'avancement : Projet en cours

Indicateurs urbains	Opér.
Surface du terrain - S (m²)	4421
Emprise au sol - B (m²)	2388
Coefficient d'emprise net B/S	0,54

Références pour l'évolution du potentiel d'occupation

■ Potentiel théorique d'occupation du terrain (nb places) ($5 \text{ m}^2 \times 0,5 // 0 \text{ m}^2$)

■ Capacité moyenne des écoles de la RSC (nb places)



Source: maps.live.com-Microsoft



Site du Grote Bos

Description de l'opération :

Etape 2 : Fin février-mars 2012 (avant de déménager vers le site Van Oost) - Site Grote bos

Un terrain, antérieurement utilisé par la brigade canine de la police dans le quartier Dailly, accueillera l'école néerlandophone durant la seconde étape du projet. Une nouvelle construction modulaire en bois, avec 8 classes et une cour de récréation, sera installée sur ce site.

(Remarque : Les permis d'urbanisme pour des constructions modulaires ont une durée de validité de 4 ans maximum. Ces constructions ont l'avantage d'être à basse énergie, rapides à construire et faciles à déménager.)

L'école passera donc à 80 ou 100 élèves maximum. La troisième et dernière étape de ce projet sera le déménagement et l'extension de l'école néerlandophone sur le Site Van Oost.

Le site accueillera les élèves jusqu'à la quatrième année de primaire. (Pour l'année 2011-2012, seuls les premiers niveaux y seront : classes d'accueil et première année).



Site Grote Bos

PCM5**Opération 3****Extension de l'école n°10 sur le site du Grote Bos****Localisation :** Grande rue au Bois/Grote Bosstraat 76 , 1030 - Schaerbeek**Propriétaire :** Commune de Schaerbeek**Pouvoir organisateur :** Commune de Schaerbeek**Nature de la parcelle (AGDP) :** 3 parcelles (B.Scolaire/Parc/B.Animaux)**Situation de droit (PRAS) :** Site classé en zones d'habitation et zones d'équipement d'intérêt collectif ou de service public**Référence cadastrale (CAPAKEY) :** 21904B0517/00S007 + 00P008 + 00R007**Niveau d'enseignement à venir:** Fondamental**Type de financement:** Non défini**Modalité d'opération :** Transformation de bâtiment(s) scolaire(s) existant(s) sans modification du volume**Etat d'avancement :** Existence d'une volonté de projet mais sans montage institutionnel ou financier

Indicateurs urbains	Opér.
Surface du terrain - S (m²)	4421
Emprise au sol - B (m²)	2388
Coefficient d'emprise net B/S	0,54

Références pour l'évaluation du potentiel d'occupation

■ Potentiel théorique d'occupation du terrain (nb places) ($5 \text{ m}^2 \times 0,5 / 10\text{m}^2$)
 ■ Capacité moyenne des écoles de la RBC (nb places)

**Description de l'opération :**

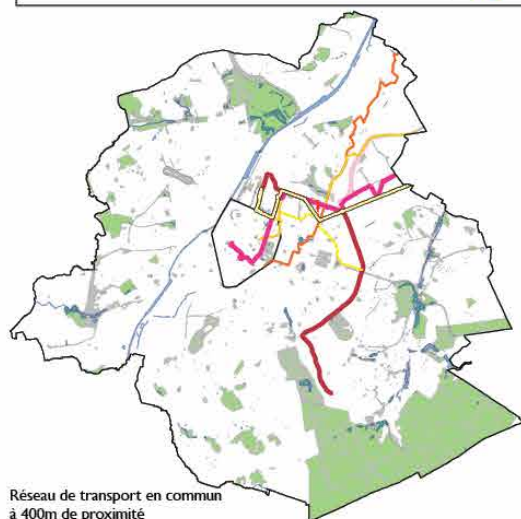
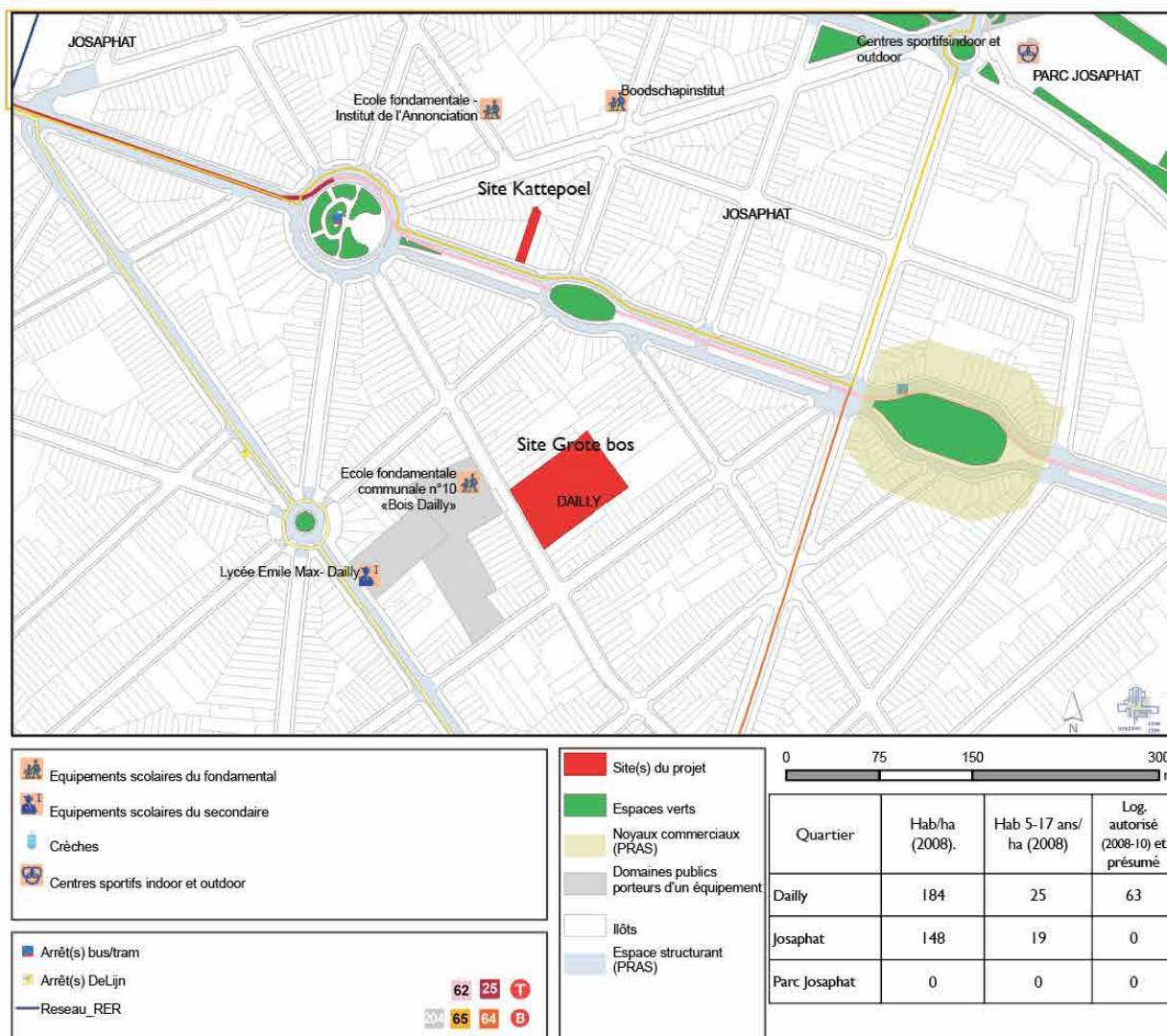
Il s'agit d'un projet potentiel d'extension de l'école n°10 francophone située Grande rue au Bois, 57. Cette dernière est saturée bien que 4 classes de maternelles seront créées pour l'année prochaine (+ 100 places). En effet, ces nouvelles places seront immédiatement occupées par des élèves inscrits sur liste d'attente. Ce projet n'a pas encore obtenu de subsides, mais la Commune sera sans doute contrainte de le réaliser.

Les services en charge de l'Enseignement Francophone envisagent de récupérer les bâtiments modulaires de l'école provisoire néerlandophone (cf ci-contre, étape 2 : site Grote Bos) après le départ définitif des élèves néerlandophones pour le site Van Oost (rentrée 2015-2016). Cela permettrait à l'école n°10 de gagner 100 places supplémentaires. Cependant, les services en charge de l'Enseignement Néerlandophone ne semblent pas être au courant (entretien du 6 avril 2011 avec la commune de Schaerbeek).

Par ailleurs, le bâtiment existant de l'école n°10 devrait faire l'objet de travaux de rénovation qui devraient permettre de créer 200 places supplémentaires. Au total, le site de Grande rue au Bois/Grote Bos devrait compter 400 places supplémentaires.



Vue du site par la voie de service

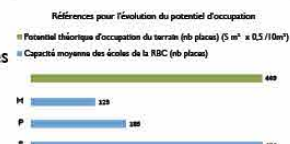


Analyse de l'environnement urbain:

Les sites de Kattepoel et de Grotebos seront utilisés pour des implantations temporaires de la nouvelle école communale néerlandophone de Schaerbeek avant que cette même école soit transférée dans les nouveaux bâtiments du site Van Oost. Les sites se trouvent dans des quartiers d'habitat peu riches en équipements. On notera à proximité, la présence de quelques écoles dont l'école communale n°10 'Bois-Dailly' qui pourrait éventuellement profiter du site du Grote Bos pour une extension de ses installations suite au déménagement de l'école néerlandophone. Le site se trouve à proximité des casernes Dailly récemment transformées en complexe de logements. Les environs ne comptent pas d'autre projet résidentiel. Le site est bien desservi par plusieurs lignes de bus, dont la ligne interrégionale Brussel-Kortenberg-Leuven.

PCM5**Opération 4****Construction nouveau bâtiment pour l'école N°14****Localisation :** Rue Van Oost 52 , 1030 - Schaerbeek**Propriétaire :** Domaine de la Commune de Schaerbeek**Pouvoir organisateur :** Commune de Schaerbeek**Nature de la parcelle (AGDP) :** Bâtiment scolaire**Situation de droit (PRAS) :** Zone Mixte**Référence cadastrale (CAPAKEY) :** 21910E0122/00R003**Niveau d'enseignement à venir:** Fondamental**Type de financement:** Subvention à charge du FBSEOS via financement exceptionnel**Modalité d'opération :** Reconversion de terrain(s) à la fonction scolaire et construction(s) scolaires(s) définitives**Etat d'avancement :** Etude préliminaire et pré-accord de financement mais pas encore de PU

Indicateurs urbains	Opér.
Surface du terrain - S (m²)	8989
Emprise au sol - B (m²)	6187
Coefficient d'emprise net B/S	0,69



Vue de l'intérieur du site

Description de l'opération :

Il s'agit d'un ancien site des services techniques communaux.

Il fait l'objet d'un projet complexe, développé dans le cadre d'un PPP et prévoyant la construction d'une école francophone, d'une école néerlandophone, d'une salle de sports, de bureaux et peut-être de logements.

Concernant le projet d'école francophone, le site Van Oost accueillera l'école communale n°14, actuellement située rue Capronnier, n°1. L'école actuelle bénéficiera donc de locaux neufs et de places supplémentaires par rapport à sa capacité d'aujourd'hui : 250 à 650 élèves (augmentation de 400 places au total). Ce projet a obtenu un accord de financement de la Communauté Française en 2011 via le FBSEOS. Le début des travaux est prévu pour 2013.

La part de financement revenant à la Commune sera - du moins en partie - couverte par la valorisation du terrain communal dans le cadre du PPP, avec la construction des logements et bureaux.

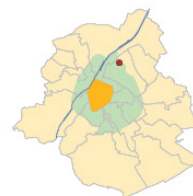


Site Van Oost

PCM5

Opération 5

Construction d'une nouvelle école néerlandophone



Localisation : Rue Van Oost 52 , 1030 - Schaerbeek

Propriétaire : Domaine de la Commune de Schaerbeek

Pouvoir organisateur : Commune de Schaerbeek

Nature de la parcelle (AGDP) : Bâtiment scolaire

Situation de droit (PRAS) : Zones mixte

Référence cadastrale (CAPAKEY) : 21910E0122/00R003

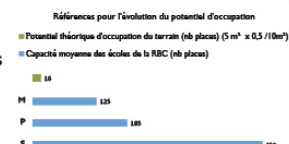
Niveau d'enseignement à venir: Fondamental

Type de financement :

Modalité d'opération : Reconversion de terrain(s) à la fonction scolaire et construction(s) scolaires(s) définitives

Etat d'avancement : Existence d'une volonté de projet, mais sans dessin ni montage institutionnel et financier et/ou sans site défini

Indicateurs urbains	Opér.
Surface du terrain - S (m²)	8989
Emprise au sol - B (m²)	6187
Coefficient d'emprise net B/S	0,69



Source: maps.live.com/Mapdata



Vue de l'intérieur du site

Description de l'opération :

Etape 3 : 2015 - Site Van Oost

Il s'agit d'un ancien site des services techniques communaux.

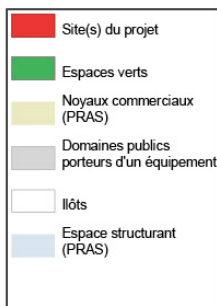
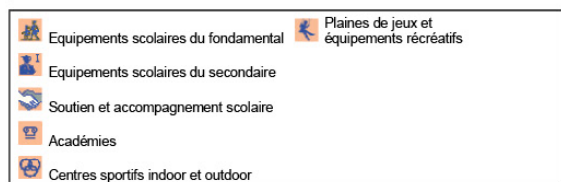
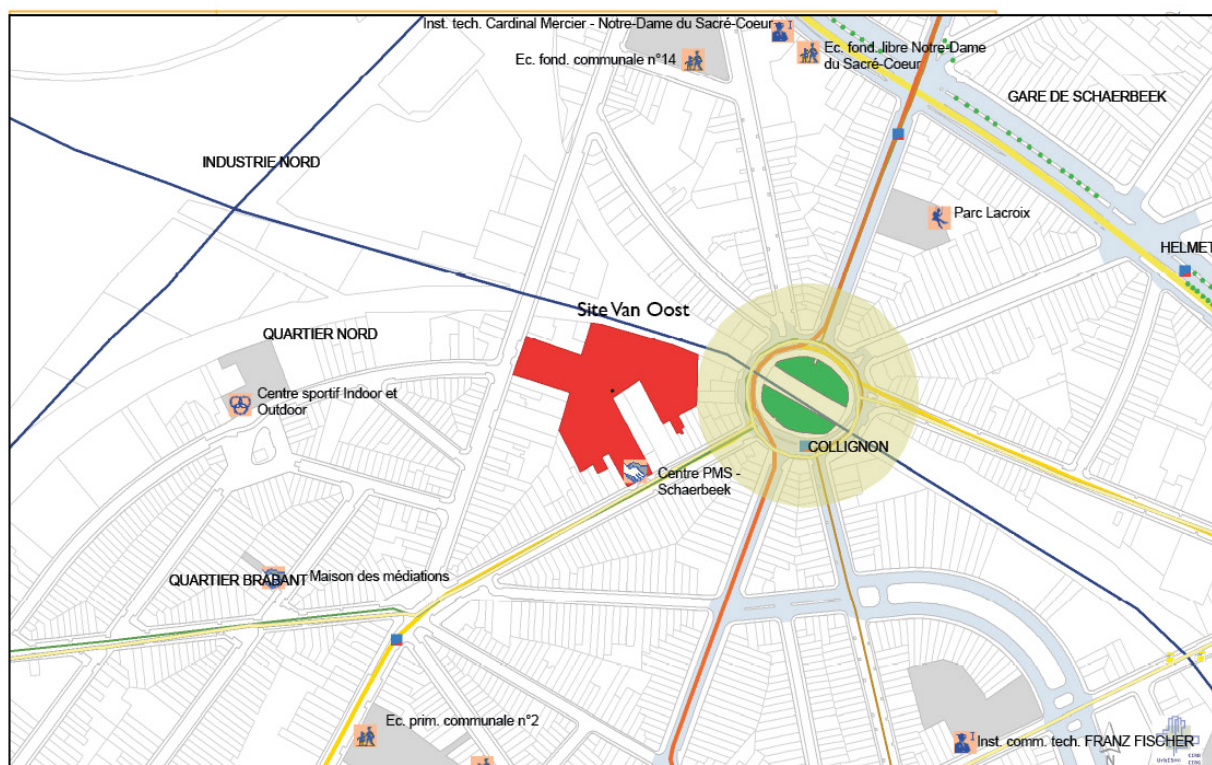
Il fait l'objet d'un projet complexe, développé dans le cadre d'un PPP, et prévoyant la construction d'une école francophone, d'une école néerlandophone, d'une salle de sports, de bureaux et peut-être de logements.

En attendant la réalisation de ce projet (travaux prévus entre 2013 et 2015), des classes provisoires accueilleront déjà en septembre 2011, les élèves néerlandophones sur le site de la «Maison Kattepoel», ancienne maison de quartier, avenue Rogier 214 (cf ci-avant, opération n°1).

Dans un second temps, c'est une construction modulaire en bois qui pourra les accueillir, sur le site du «Grote Bos» (cf ci-avant, opération n°2), et ce jusqu'à la mise en service de l'école définitive rue Van Oost, en 2015.



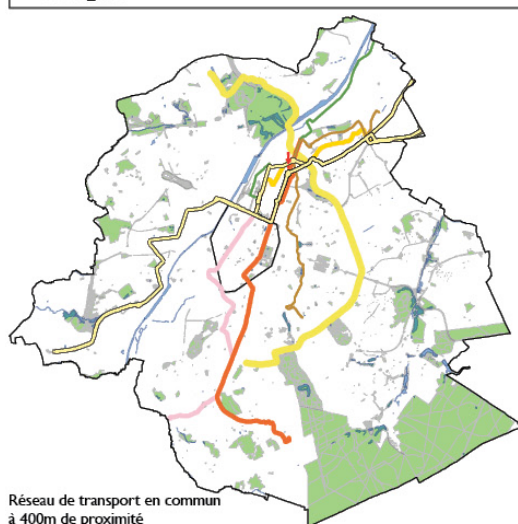
Vue de espace public de proximité /Place cage aux Ours



Quartier	Hab/ha (2008)	Hab 5-17 ans/ha (2008)	Log. autorisé (2008-10) et présumé
Collignon	211	33	0
Helmet	150	25	155
Industrie Nord	1	0	413
Quartier Brabant	213	36	12
Quartier Nord	101	18	616

Analyse de l'environnement urbain:

Le site de la nouvelle école néerlandophone et de l'école fondamentale francophone n° 14 - qui se trouve actuellement à moins de 300 mètres du site - se localise dans le quartier Collignon à proximité des commerces de la Place Eugène Verboekhoeven. L'environnement de proximité du site présente quelques équipements qui pourraient profiter à l'école tels une salle de sport et le centre PMS de Schaerbeek. Le site se trouve à la lisière du zoning industriel nord et d'un tissu résidentiel organisé autour de la place. On trouvera dans les environs, d'autres écoles et instituts techniques bien desservis par les transports en commun notamment par différentes lignes de tram et une ligne interrégionale Brussel-Zaventem. Actuellement, cet espace ne subit pas de pression immobilière. Aucune opération de plus de 10 logements n'est à signaler dans les environs du site.



Réseau de transport en commun à 400m de proximité



CONCLUSIE

De analyse van de afstemming van vraag en aanbod van schoolplaatsen bracht grote territoriale ongelijkheden aan het licht. De ongelijke verdeling treft vooral wijken waarvan de problemen al jaren worden geïdentificeerd, namelijk de wijken van de eerste kroon.

Bovendien zullen deze wijken naar verwachting de sterkste demografische ontwikkeling hebben.

Dat betekent dat de huidige en toekomstige situatie van de wijken met een tekort de moeilijkheden bij de toegang tot scholen nog zal vergroten, indien de overheid niet massaal investeert in het schoolaanbod.



De verdeling van de ontbrekende plaatsen is gebaseerd op de noodzaak om het schoolaanbod evenwichtiger te verdelen over het Brusselse grondgebied, rekening houdend met een kortere afstand tot de school en het respecteren van de leefomgeving.

Uit de analyses komt voor de planning een positief punt naar voren: er bestaat een groot aantal mogelijke terreinen en gebouwen om het aanbod uit te breiden. Dat vereenvoudigt het creëren van schoolplaatsen indien de nodige budgettaire middelen beschikbaar zijn.

De planning van scholen stuit echter op een reeks andere factoren die een obstakel kunnen vormen bij de uitvoering van de projecten.

Wij denken onder andere aan:

- > de productie van nieuwe woningen die de vraag naar plaatsen aanzienlijk kan doen stijgen;
- > interessante vastgoedinvesteringen, die van invloed kunnen zijn op het aantal plaatsen en de locatie waar ze gecreëerd kunnen worden;
- > de mogelijke verdichting in bepaalde wijken;
- > een groter aantal overheden dat moet beslissen;
- > het budget waarover de overheden beschikken;
- > de autonomie van de onderwijsnetten;
- > de bereidheid van de privésector om deze aanpak te onderschrijven;
- > specifieke taalkundige of pedagogische aspecten van de scholen;
- > de lokale context.



Het GPDO biedt de mogelijkheid om de doelstellingen te formuleren en de acties te steunen die gericht zijn op een betere observatie en planning van het schoolaanbod.

Idealiter worden deze kwantitatieve analyses aangevuld door een kwalitatief onderzoek, dat informatie biedt over de beweegredenen en criteria van de ouders die hun kind inschrijven in een school en dat de tevredenheid over het schoolaanbod evalueert.

Daarnaast is er ook behoefte aan een analyse van de officiële, vrije en private sector.

DOELSTELLINGEN:

- > De programma's voor de productie van scholen afstemmen op de geïdentificeerde sites die gemobiliseerd kunnen worden in de voorranghebbende investeringsgebieden, zoals blijkt uit de resultaten van de studie door het ATO (zie kaart p.53).
- > De planning van schoolvoorzieningen systematisch integreren in een globale strategie voor de stedelijke inrichting, waarbij de transversaliteit is gegarandeerd tussen het schoolse en het stedelijke ontwikkelingsbeleid (rekening houden met het huisvestingsbeleid van de overheid, de private woningprojecten, operaties in de openbare ruimte...).

MOGELIJKE ACTIES:

- > Monitoring van het schoolaanbod:

De evolutie van de behoeften en van de antwoorden die de overheidsinstanties van het Gewest en de gemeenschappen bieden moet van dichtbij worden opgevolgd om in te kunnen spelen op de evolutie van de problematiek.

Dit houdt in:

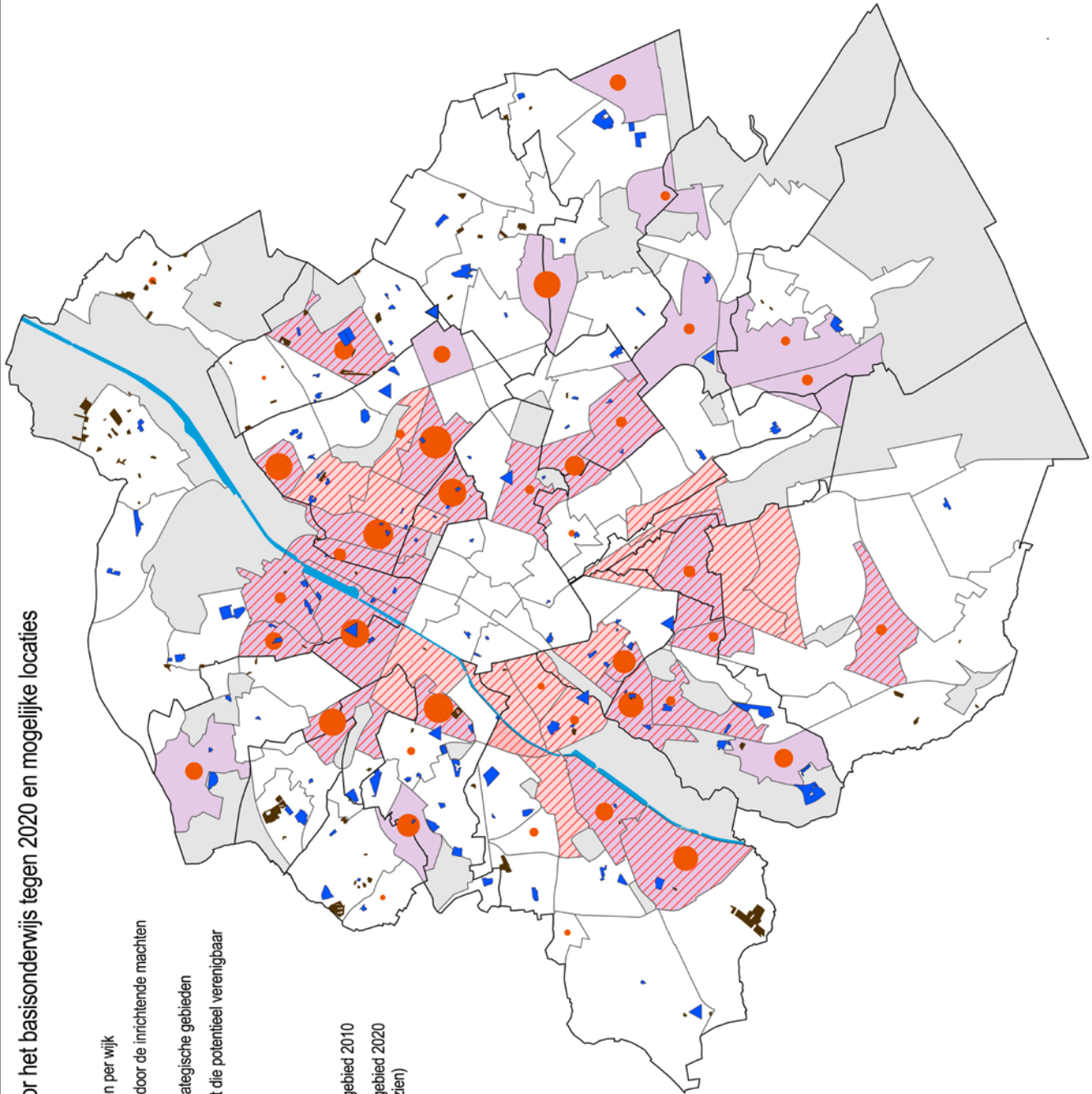
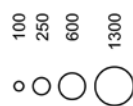
- voortzetting van de inventarisatie, in samenwerking met de Vlaamse Gemeenschap en de Federatie Wallonië-Brussel, van de scholen, van de lopende of bestudeerde projecten voor de productie van scholen en van de evaluatie van de afstemming tussen vraag en aanbod voor alle onderwijssectoren;
 - voortzetting van de uitwisseling van informatie en ervaringen en van het strategische debat over het schoolaanbod met alle partijen die betrokken zijn bij de Taskforce Onderwijs die in 2011 werd opgericht.
- > Ondersteuning van het operationele opdrachtgeverschap van projecten:
 - de planning en opstelling van financieringsdossiers ondersteunen.



De uitvoering van deze acties vereist een coördinatie die het ATO op zich kan nemen.

Nog te voorziene plaatsen voor het basisonderwijs tegen 2020 en mogelijke locaties

- Aantal nog te voorziene plaatsen per wijk
- Mogelijke locaties aangegeven door de inrichtende machten van het officieel onderwijs
- ▲ Mogelijke locaties binnen de strategische gebieden
- Bouwgronden in openbaar bezit die potentieel verenigbaar zijn met een schoolproject
- Wijken
- Onbewoonde wijken
- Voorranghebbend investeringsgebied 2010
- Voorranghebbend investeringsgebied 2020 (minstens 100 plaatsen te voorzien)
- Gemeentegrenzen



WWW.ADT-ATO.BE